

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: За десетодневну рехабилитацију у српским бањама о трошку Фонда ПИО ове године су могли да се пријаве корисници пензија са примањима до 30.978 динара који од 2020. године нису користили ово право

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

У БАЊЕ ОКО 16.800 ПЕНЗИОНЕРА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

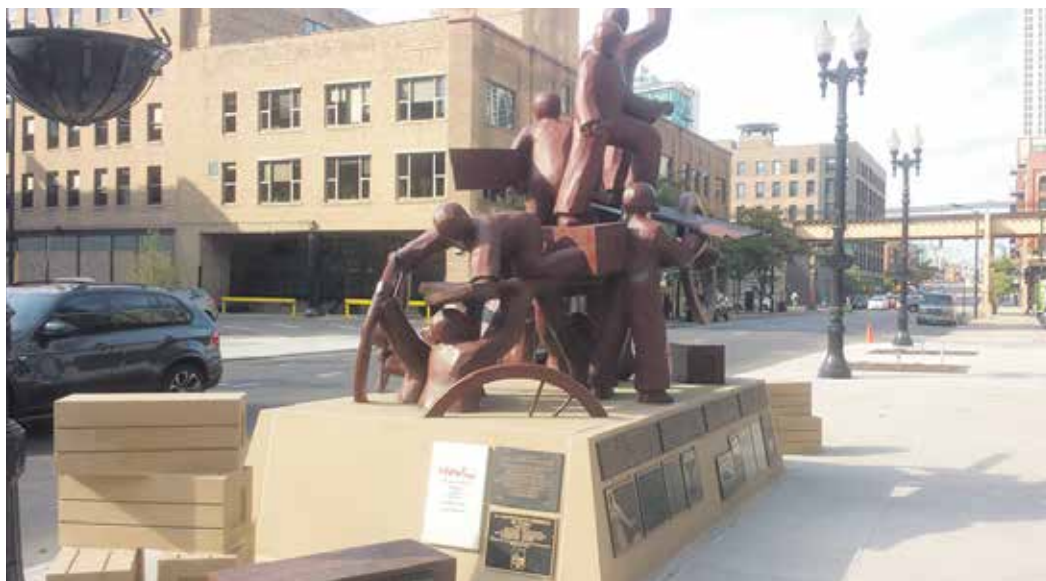
011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Први мај – култура сећања

На врхунцу индустријске револуције у Сједињеним Државама, крајем 19. века, просечан Американац радио је по 12 сати седам дана у недељи како би обезбедио макар основни живот. Упркос забранама које су постојале у неким државама, деца од пет-шест година су радила у млиновима, фабрикама и рудницама широм земље зарађујући делић плат својих одраслих колега. Хиљаде мушкараца, жена и деце умирало је сваке године од лоших услова рада и дугог радног времена.

У покушају да оконча ове нехумане услове, Федерација организованих трговачких и радничких синдиката (касније Америчка федерација рада) одржала је 1884. године конвенцију у Чикагу на којој је прогласила да ће „осам сати представљати законски дан рада од и после 1. маја 1886“.

Тог 1. маја 1886. и наредних неколико дана више стотина хиљада радника из 13.000 предузећа широм земље напустило је своја радна места. Протести су генерално били мирни али се све променило 3. маја када су се чикашка полиција и радници сукобили у фабрици „Мек-Кормик“ у Чикагу и у том сукобу један радник погинуо а неколико рањено. У знак протеста следећег дана на чикашком тргу Хејмаркет одржан је скуп, малобројан и у почетку миран, који је до свог краја постао једна од кључних епизода у америчкој историји и прекретница за светски раднички покрет. Протест се већ стишавао када је (и данас) непозната особа бацила бомбу на редове полиције. Последица насиља које је уследило било је 15 погинулих грађана – осам цивила и седам полицајаца. Уапшено је више стотина људи али идентитет онога ко је бацисо бомбу није откривен.

Побуна на Хејмаркету окончана је судским процесом у коме је седам мушкараца осуђено на смрт и један на 15 година тешког рада, иако је током двомесечног суђења било јасно да немају никакве везе са бомбом, један чак није при-

суствовао догађају. Четворица су обешени као анархисти а последњу тројицу над којима није била извршена казна помиловао је 1893. нови гувернер Илиноиса Џон Олтгелд оценивши суђење као неправедно. То суђење се и данас сматра једном од највећих „погрешака правде“ у америчком правосуђу.

Иако је због Хејмаркета Америчка федерација рада препоручила, што је и прихваћено, да се 1. мај обележава као Међународни празник рада, дебата о том догађају у САД трајала је запањујуће дуго.

Тек 2004. године на месту трагичног догађаја постављен је споменик (на слици), у чијем подножју пише да је страдалима неправедно суђено. На церемонији поводом постављања, полиција, представници радника и градски званичници честитали су једни другима, сугеришући да је нетрпељивост с краја 19. века коначно уступила место пријатељству и солидарности, док је ауторка идејног решења за споменик, чикашка вајарка Мери Брогер, изјавила: „Било је потребно много времена да добијем историјску перспективу, да се осврнем на Хејмаркет и видим да је то била трагедија свих“.

Радничку историју Првог маја прихватиле су многе државе широм света и овај празник се званично обележава у више од 160 земаља. Иако је веза између Првог маја и радних права почела у Сједињеним Државама, оне су данас велики изузетак од првомајске традиције пошто је пет година након трагедије на Хејмаркету амерички председник Гровер Кливленд, да би уклонио сваку везу са тим догађајем, за празник рада прогласио први понедељак у септембру.

До данас је Први мај стекао другачију форму и обележја у свакој земљи која га слави, али и даље има универзално значење. Не само као институционализован датум сећања, него као дан који слави рад и раднике и њихов значај за економију, развој и општи напредак.

М. Јовановић

ОХРАБРУЈУ РЕЗУЛТАТИ ФОНДА ПИО У 2022. ГОДИНИ

Приходи од доприноса виши од планираних

Коментаришући финансијску структуру Фонда ПИО и резултате остварене у првом тромесечју 2022. године, Реља Огњеновић изворних прихода у односу на дотације наставља.

– Позитиван тренд наплате доприноса је настављен. Напомињем да су у Финансијском

Усвојен Завршни рачун Фонда

На седници Управног одбора РФ ПИО, одржаној 28. априла ове године, разматран је и усвојен Завршни рачун Фонда ПИО за 2021. Буџет Фонда за 2021. годину утврђен је планом у износу 730,6 милијарди динара, а укупни приходи и примања износили су 732,1 милијарду динара. Значајним остварењем прихода од доприноса током 2021. дошло је до даљег поправљања структуре финансирања, тако да у укупним приходима доприноси учествују са 84,4 одсто, а трансфери из буџета са 14,8 одсто.

У односу на 2020. годину остварени приходи од доприноса за ПИО виши су за 27,4 одсто, што је номинално повећање за 130,4 милијарде динара. Трансфери из буџета су, у поређењу са 2020, нижи за 49,4 одсто, односно за 105,9 милијарди динара.

Укупни расходи и издаци у 2021. износили су 724,5 милијарди динара, што је 99,2 одсто планираних средстава. Од тог износа за исплату пензија, у нето износу, утрошено је 595,14 милијарди динара, док су преостала средства на расходној страни усмерена за исплату осталих права из ПИО, односно исплату накнада за негу и помоћ другог лица, за телесно оштећење, погребне трошкове, новчано увећање уз пензије, једнократну помоћ, здравствено осигурање пензионера и сл.

Фонд ПИО је 2021. годину завршио са суфицитом од 7,5 милијарди динара.

Г. О.

вић, заменик директора Фонда, истиче да су показатељи охрабрујући и да се позитиван тренд повећања учешћа

плану за ову годину приходи Фонда већ значајно увећани на позицији изворних прихода, на основу добрих резул-

Реља Огњеновић, заменик директора Фонда ПИО

тата наплате у 2021. години, а сада су нам у првом тромесечју 2022. приходи од доприноса виши за 1,13 милијарди динара од планираних за овај период. На основу тога реално је да до краја 2022. године остваримо приходе на знатно вишем нивоу од планираних, што даје стабилност Фонду, гарантује сигурну исплату пензија, као и могућност да даље напредујемо и да размишљамо о повећању пензија на 440 евра у 2025. години – рекао је Реља Огњеновић.

У поређењу са приходима оствареним у истом периоду претходне године, у првом тромесечју 2022. резултат је бољи

за 11 милијарди динара, односно за 7,9 одсто.

– Оно што је добро јесте да смо у овој години у плану смањили дотације из буџета на 15,9 одсто. Сматрамо да са оваквом наплатом доприноса то до краја године можемо да смањимо још више – истиче заменик директора Фонда.

Огњеновић подсећа да су укупни приходи и примања Фонда за 2022. годину предвиђени у износу 789,97 милијарди динара. Очекивани приходи од доприноса учествују у финансирању Фонда са 83,9 одсто, док на дотације и трансфере из буџета Републике Србије преостаје 15,9 одсто.

Г. О.

БЕСПЛАТНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА КОРИСНИКА ПЕНЗИЈА

У бање око 16.800 пензионера

Као и сваке године, Фонд ПИО је и за 2022. определио средства за десетодневну рехабилитацију у бањама корисника са нижим пензијама. Оглас је био расписан 5. априла ове године, а пензионери су могли да конкуришу до 21. априла. Финансијским планом Фонда ПИО за 2022. годину на име друштвеног стандарда корисника пензија планирана су средства у износу од 649,476 милиона динара, од чега је за финансирање трошкова рехабилитације

корисника пензија у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима издвојено 85 одсто укупних средстава, односно 552,054 милиона динара.

Узимајући у обзир опредељена средства и просечне цене за ову годину, на бесплатан опоравак у неку од 25 бања Србије по овогодишњем конкурсу отићи ће око 16.800 пензионера.

– Ове године су на оглас могли да се јаве сви корисни-

ци породичних, инвалидских и старосних пензија чија пензија не прелази износ просечне пензије, односно 30.978 динара, као и пензионери који су то право остварили применом домаћих прописа и на основу међународних уговора, под условом да збир тих пензија не прелази наведени износ. Још један од услова је, као и претходних година, био да имају пребивалиште на територији Републике Србије, да немају

Др Александар Милошевић, заменик директора РФ ПИО

друга лична примања, и да од 2020. године нису користили ово право. Оно што се бодује,

што је важно за конкурс јесте висина пензије, дужина стажа осигурања, године коришћења пензије, као и евентуално постојање права на новчану накнаду за негу и помоћ другог лица. Предност у остваривању права на бесплатан опоравак има корисник који је старији – каже др Александар Милошевић, заменик директора Фонда ПИО.

Прелиминарне ранг листе корисника који су испунили услове за коришћење права на бесплатну рехабилитацију по овогодишњем огласу биће објављене на огласним таблама двадесет првог радног дана од дана истека огласа, након чега ће бити могуће уложити приговор у наредних пет дана, а затим следи и решавање по приговорима. Лекарска комисија одређује у коју бању ће сваки корисник бити упућен. По завршетку рада лекарске комисије следи потписивање уговора са бањама и РХ центрима и упућивање корисника на бесплатну рехабилитацију.

– Корисник пензије упућује се на рехабилитацију према исказаној жељи, у складу са смештајним капацитетима установе, која није контраиндикувана његовој медицинској документацији. Пре две године, 2020, измењен је Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО а једна од новина односи се на то да се ранг листа за десетодневни боравак у некој од бања о трошку Фонда сада утврђује према врсти пензије – старосна, инвалидска, породична пензија, док су се ранг листе до сада утврђивале по категоријама осигураника

Луковска бања

и у свакој категорији по врсти права – објашњава Милошевић.

Праведнија расподела средстава постигнута је и тиме што се сада средства за рехабилитацију распоређују по филијалама и општинама према броју корисника чија пензија не прелази износ просечне пензије, док су раније средства била сразмерна укупном броју корисника.

– Једна од најважнијих измена коју је Правилник донео односи се на то да корисници право на бесплатну рехабилитацију могу да користе само једном у току трајања пензије. Претходним правилником је било прописано да се то право поново може остварити након пет година од претходног коришћења. Ова измена је направљена како би се што већем броју пензионера омогућило да оду на бесплатан опоравак, тако да су на овај начин средства која се издвајају за те намене праведније распо-

ређена. То значи да они пензионери који су право на бесплатан опоравак искористили 2020. или 2021. више немају право да буду категорисани да оду у бању. Да подсетим и на то да Фонд издваја 0,1 одсто од својих прихода за друштвени стандард корисника пензија тако да се сваке године, с обзиром на бољу наплату доприноса и повећање укупних изворних прихода Фонда, све више новца издваја за ову намену. Захваљујући томе ове године ће око 1.300 пензионера више, у односу на претходну, отићи на бесплатан опоравак, што је знатно већи број – закључује др Александар Милошевић.

Наш саговорник додаје да Фонд ПИО сноси и трошкове за пратиоца слепог лица, као и за пратиоца детета које је остварило право на породичну пензију а неспособно је за самосталан живот и рад.

Услуге које РХ центри пружају, у складу са Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, подразумевају смештај у бањи и пун пансион, лекарски преглед приликом пријема са формирањем историје болести, ЕКГ, основне и циљане лабораторијске анализе, редовне лекарске визите радним данима, присуство дежурног лекара после подне, ноћу и нерадним данима. Такође, у опоравак су урачунате све терапијске процедуре из области из којих се пружају услуге – најмање три

врсте терапија, у зависности од оцене лекара и области за коју је одређена бања специјализована, и издавање отпусне листе. Као и до сада, у бесплатну рехабилитацију укључени су трошкови превоза у висини цене аутобуске, односно возне карте другог разреда.

Како је предвиђено Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија, након објављивања коначне ранг листе, Фонд писаним путем обавештава пензионера да је остварио право на рехабилитацију у једној од 25 бањских установа, обавештава га о списку области из којих се пружа рехабилитација, као и о спецификацији услуга које су му обавезно омогућене. Фонд доставља свакој установи списак корисника који се упућују на рехабилитацију. Позивање пензионера, договор око термина коришћења, њихов пријем у РХ центре према одређеном редоследу и динамици, посао је који обављају запослени у рехабилитационим центрима.

Када је реч о актуелној епидемиолошкој ситуацији, РХ центри су дужни да се придржавају свих препорука надлежних органа, и уколико буде потребно, вршиће се евентуалне измене у вези са упућивањем пензионера на бесплатан опоравак. Након објављивања коначне ранг листе и по завршетку процедуре, очекује се да ће први пензионери кренути у бање почетком јуна.

Јелена Томић

Сокобања

БРОЈНИ ГРАЂАНИ СРБИЈЕ
ИМАЈУ СТАЖ И У НЕКАДАШЊИМ
РЕПУБЛИКАМА СФРЈ

Сабирање периода осигурања

З аједнички живот на просторима Југославије омогућио је, између осталог, и слободно кретање радника, запошљавање у свим крајевима некадашње државе, без страха у погледу остваривања права на пензију. Распад Југославије и ратна дешавања деведесетих година оправдано су изазвали забринутост осигураника, уз недоумице да ли ће и у ком обиму моћи да „искористе“ претходно навршени стаж у градовима који су изненада постали иностранство. Наравно, нормализација односа и недвосмислене потребе великог броја грађана свих нових држава, некада Југословена, условили су и обавезу да се новонастале околности у потпуности уреде на такав начин да се максимално олакша комуникација између носиоца осигурања у државама насталим на простору Југославије, а тиме и да остваривање права на пензију за грађане свих држава буде што једноставније.

У том циљу закључени су споразуми о социјалном осигурању између свих држава, а успостављена комуникација олакшала је остваривање и коришћење права свим грађанима. Од периода почетка новог начина кому-

никације и сарадње прошло је доста времена, а заједничка сарадња, као и стечена нова искуства данас омогућавају осигураницима, корисницима услуга Фонда, да брзо и једноставно добију одговоре на сва питања и да без бриге стекну заслужену пензију.

Основни елемент закључених споразума о социјалном осигурању представља чињеница да је омогућено сабирање навршених периода осигурања у свим државама, па и у случају да неки осигураник појединачно ни у једној држави нема навршен стаж у трајању који је минимално потребан, он ипак може да оствари право на пензију у свим државама тако што му се као укупан стаж рачуна збир свих појединачних стаже-

ривања права провере трајање стажа у другој држави. Осигураник може надлежном носиоцу осигурања према свом пребивалишту да поднесе захтев за утврђивање стажа у иностранству, уз који се прилажу расположиви докази о том стажу, или изјава о периоду и месту рада уколико докази нису доступни. Овај захтев прослеђује се надлежном носиоцу који спроводи поступак, утврђује све потребне чињенице и доставља одговарајућу потврду, а подносилац захтева се затим обавештава о периодима и укупном трајању навршеног стажа осигурања у иностранству.

Услови за пензију су донекле слични у свим државама, али постоје и разлике са којима заинтересовани осигураници треба да се упознају како би могли да планирају пензионисање на прави начин, без недоумица о томе да ли ће истовремено добити пензију у свим државама у којима имају стаж. Ово је посебно важно за

осигуранике из категорија које остварују право на пензију под повољнијим условима (припадници МУП, војске и слично) или, на пример, уз снижење старосне границе, или уз стаж који се рачуна са увећаним траја-

њем (тзв. бенефицирани стаж). Опште правило је да осигураници из „повлашћених“ категорија повољније услове имају само у држави у којој активно раде, као и да се бенефицирани стаж рачуна у свим државама само до времена изласка поједине државе из Југославије. Стаж са увећаним трајањем навршен након овог периода рачуна се као такав само у држави у којој је навршен, док га друге државе рачунају само у ефективном трајању. Осигураници РФ ПИО који имају утврђен посебан стаж (жене најчешће по основу рођења трећег детета, а мушкарци по основу учешћа у рату) треба да знају да се овај стаж у другим државама на подручју Југославије узима у обзир само ако је навршен пре 1. јануара 1965. године, што најчешће искључује могућност да овакав стаж помогне остваривању права у некој другој држави.

Услови за остваривање права прописани су у свакој држави различито, иако наравно постоје сличности, па и потпуна подударња, а детаљан преглед свих услова за остваривање права по међународним уговорима доступан је заинтересованима на интернет презентацији Фонда ПИО.

Посебно треба водити рачуна о томе да ли је уопште могуће остварити право на пензију у иностранству у случају да

Контакт интернет адресе:
БиХ – Република Српска: www.fondpiors.org
БиХ – Федерација: www.fzmiopio.ba
Северна Македонија – www.piom.com.mk
Словенија – www.zpiz.si
Хрватска – www.mirovinsko.hr
Црна Гора – www.fondpio.me

ва. Наравно, у таквом случају свака држава висину пензије одређује сразмерно трајању стажа за који су у тој држави плаћени доприноси. Споразуми су такође омогућили заинтересованима да и пре оства-

пензионер наставља да ради (новим запослењем, поновним почетком обављања самосталне делатности или чак непрекидним предузетничким послом), имајући у виду да Закон о пензијском и инвалидском осигурању у Србији дозвољава такву могућност. Тако, на пример, прописи Републике Српске омогућавају и активним осигураницима у Србији да у Српској остваре право на пензију, што је измена до које је дошло након пресуда надлежног суда. Неке државе, попут Словеније и Хрватске, обуставиће исплату пензије кориснику који уђе у осигурање у Србији, али ће при томе толерисати поједине основе осигурања. На пример, осигураници који у Србији раде по уговору о делу моћи ће несметано да користе хрватску старосну пензију за разлику од оних који су код послодавца запослени по уговору о раду. Корисници инвалидских и породичних пензија треба нарочито да воде рачуна о иностраним прописима ако одлуче да уђу у осигурање док примају пензију. У сваком случају, а имајући у виду и да се прописи мењају, најбоље је да осигураници консултују одговарајуће службе иностраних фондова и затраже јасно тумачење да ли ће им исплата пензије бити обустављена у случају радног ангажовања из пензије. Обавеза Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање је недвосмислена и није могуће избећи обавештавање о поновном осигурању корисника права.

Такође, и неке околности које на први поглед нису значајне могу да буду важне – на пример, закључење новог брака под одређеним условима може да доведе до престанка права на породичну пензију у Словенији, па се зато треба што боље информисати како би се избегле непријатне ситуације, или чак обавеза повраћаја примљених девизних пензија. За праву, потпуну и сигурну информацију увек је најбоља сугестија да се осигураници непосредно обрате носиоцима осигурања код којих треба да остваре право.

Мирослав Мирић

СПОРАЗУМ О СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И АЗЕРБЕЈЦАНА

Значајан за грађане обе земље

Министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић, и министар рада и социјалне заштите становништва Републике Азербејџан, Сахил Бабајев (на слици), потписали су 7. априла Споразум између Владе Републике Азербејџан и Владе Републике Србије о социјалној сигурности, којим је обухваћена област пензијског и инвалидског осигурања.

Према овом споразуму, грађани Србије и Азербејџана биће изједначени у коришћењу права из социјалног осигурања како на територији земље рада, тако и на територији

земље порекла. По ступању на снагу Споразума и Административног споразума грађанима који су радили у обе државе биће омогућено да остваре право на пензију сабирањем стажа осигурања навршеног у Србији и Азербејџану.

Министарка Дарија Кисић навела је да је потписивање овог споразума још један доказ изузетне сарадње и унапређења већ традиционално пријатељских односа Србије и Азербејџана.

У наредном периоду предстоје активности на закључивању пратећег Административног споразума.

Г. О.

НОВО НА САЈТУ ФОНДА ПИО

Услови за остваривање права по међународним уговорима

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је грађанима који су део стажа остварили у иностранству, и другим заинтересованим корисницима услуга, омогућио увид у услове за остваривање права у 2022. години у свим државама са којима Република Србија има потписане споразуме о социјалној сигурности.

На званичној презентацији РФ ПИО (у обе верзије – за рачунар и телефон) заинтересовани грађани могу на насловној страници, у левом менију – у рубрици Права по међународним уговорима, као и у десном менију – у рубрици Прописи (Међународни уговори), пронаћи све релевантне информације о остваривању појединих права (признавање радног стажа, исплата пензија и других давања) предвиђених билатералним уговорима о социјалном осигурању које је Србија до сада потписала са 32 земље.

На овај начин Фонд ПИО наставља да унапређује комуникацију са корисницима својих услуга и да им олакшава остваривање права.

Г. О.

ОБАВЕШТЕЊЕ ЗА КОРИСНИКЕ РУСКЕ ПЕНЗИЈЕ

Када доставити потврде о животу

У складу са Споразумом о социјалном осигурању потписаним између Републике Србије и Руске Федерације, корисници руске пензије са пребивалиштем у Србији имају обавезу да четири пута годишње достављају потврде о животу.

Како би потврде могле да буду достављене Пензијском фонду Руске Федерације у складу са датумима утврђеним Споразумом (до 1. марта, до 1. јуна, до 1. септембра и до 1. децембра), оверу потврде о животу је потребно обавити у

организационим јединицама Фонда (филијалама, службама филијала или испоставама) следећом динамиком: од 1. марта до 15. маја – за доставу 1. јуна Пензијском фонду Руске Федерације; од 1. јуна до 15. августа – за доставу 1. септембра ПФ РФ; од 1. септембра до 15. новембра – за доставу 1. децембра ПФ РФ, и од 1. децембра до 15. фебруара – за доставу 1. марта Пензијском фонду Руске Федерације.

Г. О.

Бесплатна правна помоћ за грађане

Међународни дани разговора стручњака Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Србије и Завода за пензијско осигурање Аустрије, након двогодишње паузе због пандемије ковида 19, одржани су 12. априла у Покрајинском фонду са седиштем у Новом Саду и 13. априла у Служби Филијале за град Београд I на Новом Београду.

На овогодишњим данима разговора у Новом Саду српски тим стручњака представљали су Предраг Марковић, шеф Одсека у Одељењу за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији Фонда, и саветодавци Никола Станојевић и Јелена Варади, док су у Београду, поред Предрага Марковића, чланице тима биле Ивана Росић и Марина Ивановић. Из аустријског Завода на питања грађана одговорали су Волфганг Карас и Маркус Драјер.

Током два дана, у Новом Саду и Београду, одговор или савет добило је неколико десетина заинтересованих грађана, а општа оцена свих је да је организација саветовања била одлична.

– Најчешћа питања која су грађани постављали односила су се на услове за остваривање права на пензију, затим на потврде о стажу, односно, обавештења о периодима осигурања и трајању осигурања у Аустрији код оних који ће услов за пензију испунити у наредним годинама. Две странке су у Новом Саду на лицу места попуниле и захтев за остваривање права на пензију а колеге из аустријског Завода су их примиле. Дани разговора су значајни не само за странке, већ и за нас јер су нам пружи-

Саветодавци и странке у Београду

ли могућност да се после две године сретнемо са колегама из Аустрије и да, након рада са странкама, разменимо ургенције и решимо нека од спорних питања у појединачним предметима, што је веома битно за окончање тих поступака. Могу да кажем да смо сви задовољни и првим и другим делом рада на саветодавним данима, а приметно сам да су и странке одлазиле изузетно задовољне након разговора са стручњацима оба фонда. Сви су били јединствени у мишљењу да наши фондо-

данима у Србији, али пошто је на таквом догађају био део тима у Мађарској, могао је да направи поређење.

– Нема никакве разлике у организацији саветодавних дана у Србији и другим државама, све је у оба града организовано и урађено перфектно и све ми се овде допало. Техника је, такође, функционисала одлично – изјавио је Маркус Драјер.

И у Новом Саду и у Београду странке су постављале питања која су се углавном односила на дужину трајања стажа, услове

има стаж остварен у Немачкој, Аустрији и Србији, дошла је у Нови Сад да би утврдила датум одласка у старосну пензију. Марта је рекла да је презадовољна одговорима и бесплатним правним саветима српских и аустријских стручњака.

И Игор Раич се преко медија информисао о одржавању саветодавних дана и дошао је у Покрајински фонд да би сазнао који су услови за остваривање права на породичну пензију. Он је такође похвалио овакав рад ПИО фондова Србије и Аустрије.

У Београд је из Ниша стигла Соња Маринковић да би се распитала о поступку пресељења исплате пензије у Србију, и имала је само речи хвале како за организацију, тако и за учеснике дана саветовања. Соња је истакла да је изузетно задовољна јер је успела да на једном месту добије све информације које су јој биле потребне.

И грађани и аустријски и наши стручњаци су сагласни да дани разговора представљају одличну праксу која треба да се настави. За сада су у плану дани разговора са Немачком који се ускоро очекују, а у току су консултације и са носиоцима осигурања бивших република СФРЈ.

**Мирослав Мектеровић
Драгана Лукић Лазовић**

Дани разговора од 2010.

Саветодавни дани између Србије и Аустрије одржани су први пут 2010. године у Бечу и од тада се организују сваке године: у априлу је њихов домаћин Србија, а у октобру Аустрија. У 2020. и 2021. години Дани разговора нису одржани због пандемије.

Од 2012. саветовање траје два дана и увек се, поред главног, одржава у још једном граду. На овим саветодавним данима грађани који имају стаж осигурања навршен у Србији и Аустрији и корисници права из ПИО могу да добију бесплатну правну помоћ од саветодаваца из обе државе, или да реше своје недоумице и проблеме у вези са остваривањем права из ПИО. Због промена у националним законодавствима, и код нас и у другим земљама, саветовања су важно и значајно искуство и вид едукације и за запослене у фондовима.

ви треба да наставе са оваквом праксом и у наредном периоду – рекао је Предраг Марковић и додао да је организација била одлична и да је све функционисало беспрекорно.

Маркус Драјер је први пут учествовао на саветодавним

за остваривање права на пензију у Аустрији, исплату пензије. Неки наши грађани које живе у Аустрији али планирају да се врате у Србију дошли су да се распитају о поступку пресељења исплате аустријске пензије.

Марта Шереги из Сенте, која

Алибунар: ускршњи базар

Туристичка организација Алибунар, уз подршку општине и бројних спонзора, организовала је на платоу испред Дома културе Ускршњи продајни базар који је био хуманитарног карактера. Својим радовима представила су се удружења жена из Банатског Карловца, Николинаца, Алибунара, Владимировца, Селеуша, Јаношика и Добрице. Изложена је широка лепеза ручних радова, слика, колача, шарених јаја и пригодних предмета. Домаћин манифестације било је алибунарско удружење „Етно Арт Бракос“ које негује богату ризницу народних ношњи и одевних предмета Срба, Румуна, Словака... По речима Викторије Секешан, председнице удружења „Вредне руке Баната“ из Владимировца, целокупан приход од продатих експоната намењен је лечењу њиховог суграђанина, просветног радника Адријана Јерине. Слична хуманитарна акција одржана је и у Владимировцу.

Сврљиг: јавни радови

Средствима Националне службе за запошљавање у Сврљигу је на јавним радовима који ће трајати четири месеца упуслено 15 радника. По пет радника добило је посао у Дому здравља, удружењу „Заједно до светлости“ и удружењу Рома „Авем ромален“. По речима Татјане Лазаревић, заменице председника СО Сврљиг, у удружењу „Заједно до светлости“ радиће геронтодомаћице, у Дому здравља медицинско особље, а код ромске заједнице у питању је еколошки пројекат заштите животне средине. Прошле године на јавним радовима ангажовано је тридесетак радника. У наредном периоду и локална самоуправа издвојиће средства за јавне радове и за друге видове запошљавања.

Београд: Дечје васкршње чаролије

Традиционална манифестација „Дечје васкршње чаролије“ одржана је 19. априла 2022. године у Конаку кнегиње Љубице, у Београду.

Ово је 24. пут да су се предшколци, основци и средњошколци из разних крајева Србије окупали како би показали своје умеће у осликавању васкршњих јаја. Најлепши радови изложени су сутрадан у Галерији РТС-а.

Покровитељи манифестације били су Српска православна црква, престолонаследник Александар Карађорђевић и град Београд.

Вршац: два јубилеја Градског музеја

Градски музеј у Вршцу ове године обележиће два важна јубилеја – 140 година активности, као и 80 година од смрти Феликса Милекира, првог и дугогодишњег кустоса те угледне културне установе.

Директор Музеја Ивана Ранимиров истакла је да ће тим поводом 9. маја бити отворена изложба, која представља ауторско дело свих кустоса и музејских саветника Градског музеја Вршац, чиме ће започети низ догађаја који ће обележити ову годину. Приликом отварања изложбе биће премијерно емитован и документарни прилог снимљен у ту сврху.

У плану је и да се у септембру окупе стручњаци из Србије и региона који ће представити своје радове и говорити о Феликсу Милекиру, али и о историји Баната.

Кикинда: прве тамбурашке свечаности

Први фестивал тамбурашке музике – „Кикиндске тамбурашке свечаности“ биће организован 15. маја у Кикинди.

Фестивал посвећен прерано преминулом музичару, Живици Грастићу, организује Културни центар Кикинде у жељи да додатно промовише овај музички жанр, али и да обогати културни садржај у Кикинди.

Према пропозицијама, на фестивалу могу да учествују мали састави – до осам чланова, који ће се представити петнаестоминутним програмом састављеним од вокалних, инструменталних и бар једне традиционалне композиције.

Трочлани жири у саставу: Бранимир Јовановић, члан Великог тамбурашког оркестра Радио телевизије Војводине, Дубравко Исаков Цицко, шеф Великог тамбурашког оркестра РТВ, и Зоран Бугарски Брица, одлучиваће о најбољима који ће бити награђени.

Лауреат фестивала као награду добиће тамбуру, коју ће израдити градитељ тамбура из Кикинде Милош Јанковић.

Прокупље: Драинчеви сусрети

Манифестација „Драинчеви сусрети песника“ која се традиционално организује већ 53 године, ове године почеће 4. маја обиласком места где је сахрањен Раде Драинац у Београду и организацијом музичко-сценског програма „Драинцу у част Драинчеви песници“.

Наставиће се организацијом трибина и књижевних вечери у топличким општинама све до 20. маја, када је планирано да се заврши први део обележавања.

Током овогодишњег првог дела манифестације посвећене најпознатијем песнику Топлице коју организује Народна библиотека „Раде Драинац“ у Прокупљу, биће расписан и конкурс за доделу „Драинчеве награде“ за поезију која ће бити уручена у августу, када је планиран и наставак „Драинчевих сусрета“.

– Други део манифестације везан је за избор и доделу престижне „Драинчеве награде“ песнику који је објавио најбољу збирку песама у претходној години – каже Драган Огњановић, директор прокупачке Библиотеке.

Просечна нето зарада у фебруару – 70.605 динара

Просечна бруто зарада у Србији у фебруару ове године износила је 97.392 динара, док је просечна нето зарада (без пореза и доприноса) износила 70.605 динара, објавио је Републички завод за статистику.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за фебруар 2022. године номинално су више за 13,4 одсто, а реално за 4,2 одсто.

Медијална нето зарада за фебруар 2022. године износила је 53.590 динара, што значи да је половина запослених остварила зараду до тог износа.

Раст бруто и нето зарада у периоду јануар–фебруар 2022. године, у односу на исти период прошле године, износио је 12,9 одсто номинално, односно 4,1 одсто реално.

Ниш: изложбе у Историјском архиву

Од 20. априла до 16. маја посетиоци Историјског архива у Нишу моћи ће да погледају изложбе „Добар дан, ми смо Архив“ и „Од телеграма до СМС-а 1872–1887“, које Архив организује поводом 74 године рада и постојања.

Изложба „Добар дан, ми смо Архив“, аутора Бобана Јанковића, са сарадницима, приказује развој нишког Историјског архива од 1948. године до данас. На изложби ће бити приказана документа од значаја за оснивање и рад установе, део каталога и приређених изложби путем којих је јавност имала прилику да се упозна са архивским фондovima и збиркама.

Овом приликом биће организоване и радионице за најмлађе, које ће им омогућити да стекну знања о Архиву, архивском послу и културном добру које се чува у депоима.

Изложба „Од телеграма до СМС-а 1872–1887“ биће одржана испред Архива и приказаће личне преписке нишког трговца цинцарског порекла Николаса Христовула (власника једне од најјачих трговачких фирми на Балкану) са другим трговцима из Србије и иностранства.

Врњачка Бања: обележен Светски дан здравља

Превентивним активностима у центру Врњачке Бање обележен је Светски дан здравља, 7. април. Била је то заједничка акција Црвеног крста, Дома здравља „Др Никола Џамић“, Специјалне болнице за интерне болести и Специјалне болнице „Меркур“. Врњачани су могли да провере ниво шећера у крви, да измере крвни притисак и да се са лекарима посаветују о важности превенције и здравим стилевима живота.

Акцији су присуствовали секретар Црвеног крста Врњачка Бања, Слободан Дишовић, и представници других установа.

Треба додати да је од 11. априла Дом здравља „Др Никола Џамић“ почео са превентивним прегледима за рано откривање (скрининг) рака дебелог црева. Прегледи су усмерени на популацију од 50 до 74 године, а циљ је да се предупреди оболевање од ове опаке болести.

Мокрин: прво дигитално село

Истраживачко-развојни институт за информационе технологије биосистема „Биосенс“ покренуо је пројекат Дигитално село, који стартује 24. маја.

Мокрин је, као велико и развијено село, изабран да буде прво дигитално село у Србији и његови пољопривредници и становници већ су укључени у ову дигиталну трансформацију.

Творци те идеје кажу да у свету постоје дигиталне фарме, али да оваква где ће се у једном ширем социјалном контексту укључити већи број становника и то различитих профила, не постоји.

Пројекат би Мокринцима требало да омогући да се много више ослањају на информационе технологије у свакодневном раду у пољопривреди, да користе дигиталне платформе за послове са банкама, осигурањем и приликом саветовања, али и ефикаснију пољопривредну производњу, заједничке наступе на тржишту кроз виртуелне задруге, набавку репроматеријала и пласман сировина.

Трстеник: споразум за боље запошљавање

Председница општине Трстеник Милена Турк и директор Филијале Националне службе за запошљавање Расинског округа Предраг Марковић на састанку у Општини Трстеник потписали су споразум о спровођењу локалног акционог плана за запошљавање.

– То је веома значајно јер ће се и у овој години спроводити локални акциони план запошљавања особа које се налазе на евиденцији НСЗ у Трстенику. Споразум ће допринети бржем и сигурнијем напретку општине Трстеник. У ове сврхе издвојено је 12 милиона динара. Надамо се да ћемо тако успети да смањимо број незапослених који дуже времена траже посао – рекла је том приликом Милена Турк, председница општине Трстеник.

Милан Ненадић поново председник

Савез пензионера Војводине (СПВ) одржао је 7. априла, у Новом Саду, прву седницу Скупштине којој су, осим 50 чланова Скупштине, као гости присуствовали и проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије (САПЕНС), Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО, и представници ДДОР Нови Сад. Седница је имала радни и изборни део.

Говорећи о материјалном и социјалном положају пензионера, председник СПВ Милан Ненадић је констатовао да је усклађивање пензија по швајцарској формули за кориснике пензија бољи начин усклађивања у односу на претходне али да још није довољно добар, те да га одређеним изменама треба још побољшати како би се спречило неповољно деловање евентуалних инфлаторних удара на реалну висину пензија. Истакао је и да ће савези пензионера Србије и Војводине јединствено надлежним институцијама доставити предлоге за побољшање положаја пензионерске популације.

Ненадић је говорио и о активностима на остваривању здравствене заштите пензионера, животном осигурању, рехабилитацији о трошку Фонда ПИО, снабдевању пензионера чланова удружења, о организационим питањима, као и о раду Савеза и сарадњи са удружењима, државним органима и другим организацијама.

Милан Ненадић, проф. др Андреја Савић и Славко Имрић

Проф. др Андреја Савић је истакао да је Савез пензионера Србије успешно пребродило доста тежак период за рад целе организације проузрокован пандемијом, те да мисли да је организација донекле и оснажила и да је СПВ томе дао пуни допринос.

– У наредном периоду нас очекује борба за побољшање материјалног положаја пензионера. Формирана је комисија за праћење примене прописа из ПИО, у којој се налазимо мој уважени колега Милан Ненадић и ја, и мислим да ће након конституисања нове Владе Републике Србије то бити кључно „тело“ на коме ћемо се борити за интересе укупне пензионерске популације. За све наше активности нам је врло битно јединство на свим нивоима, а максимално ћемо уважавати и интересе наше покрајинске организа-

ције – изјавио је председник САПЕНС-а.

Славко Имрић је похвалио досадашњу одличну сарадњу Фонда ПИО и СПВ, од нивоа филијала, Покрајинског фонда до Републичког фонда ПИО.

– Дуго већ постоји одлична сарадња филијала РФ ПИО са СПВ, посебно када се ради о пословима у вези са спровођењем Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија. Петог априла Фонд је расписао конкурс за бесплатну рехабилитацију пензионера у бањама, а захваљујући већем запошљавању у Републици Србији, па самим тим и већој уплати доприноса, односно, увећању изворних прихода Фонда, ове године је за друштвени стандард пензионера издвојено више средстава него лане. Укупно је издвојено око 650 милиона динара за ту намену, а од тог износа за финансира-

ње трошкова рехабилитације у бањама око 552 милиона динара. Од те суме за пензионере из Војводине одређено је око 129,5 милиона динара, тако ће из Покрајине ове године на бесплатну рехабилитацију отићи око 4.000 пензионера, односно петнаест одсто више него 2021. Такође, ове године биће издвојено више средстава и за финансирање културно-спортских манифестација и за солидарну помоћ корисницима пензија из Војводине – казао је Славко Имрић.

У радном делу седнице усвојени су извештаји о раду и финансијском пословању СПВ у 2021, као и Програм рада за 2022, и предлози за рад из финансијске области.

У изборном делу Скупштине чланови су изгласали све предлоге Извршног одбора СПВ, па је за председника Савеза пензионера Војводине у шестом мандату изабран досадашњи председник, Милан Ненадић, а за нову потпредседницу, Мирјана Тресканица, председница ГУП Сремска Митровица. Изабрано је и петнаест чланова Извршног одбора, пет чланова Надзорног одбора, као и чланови Комисије за избор и именовања и Комисије за статутарна и организациона питања.

На Скупштини је прихваћено да ГУП Зрењанин буде организатор Олимпијаде трећег доба за Војводину и да ГУП Суботица буде овогодишњи домаћин Смотре хорова СПВ.

Мирослав Мектеровић

Седница Скупштине ГОП Београд

Редовна седница Скупштине Градске организације пензионера Београда одржана је 20. априла, а на дневном реду су били извештаји о раду и финансијском пословању за 2021, као и Извештај Надзорног одбора. Усвојени су и Финансијски план прихода и расхода и Програм рада за 2022, као и привремена одлука о изменама и допунама Правилника о Фонду солидар-

ности. То се одвијало у радном делу седнице, док је њен први део био посвећен сећању на Василија Белобрковића, дугогодишњег председника ГОП-а Београд.

Седници је председавао радно председништво (на слици) у саставу: в.д. председника Ружица Белановић и потпредседници Слободан Ребић и Слободанка Илић.

Скупштини ГОП-а су присуствовали и председник Савеза пензионера Србије, проф.

др Андреја Савић, и секретар САПЕНС-а Драган Петковић.

Г. О.

Помоћ за набавку опреме и механизације

Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство је током априла реализовао низ конкурса којима је финансијски подржао пољопривредне произвођаче и пољопривредну производњу у АП Војводини.

Ресорни покрајински секретар Чедомир Божић уручио је 15. априла уговоре о додели укупно 15,98 милиона динара за суфинансирање инвестиција у набавку опреме за прераду воћа и поврћа. Ова бесповратна средства су добиле регистроване предузетничке радње и земљорадничке задруге, које ће у подржане инвестиције уложити 15,5 милиона динара сопственог новца. Божић је истакао да ће пољопривредници одобрена средства искористити за набавку опреме неопходне у процесу производње – од пријема, обраде и паковања до замрзавања производа.

– Позивам пољопривреднике да аплицирају за средства која смо определили путем овогодишњих конкурсних линија.

Корисници субвенција потписују уговоре

Циљ нам је да се повећа број учесника на овом конкурс, као и на конкурс за прераду меса и млека, како би се унапредила прерада и стварање финалног производа – казао је Божић и подсетио на то да Покрајински секретаријат за пољопривреду у 2022. години има 20 одсто већи буџет него прошле године, те да су готово сва средства одређена преко конкурсних линија.

Такође, пољопривредницима из АП Војводине који се баве

органском производњом 21. априла, у Покрајинској влади, уручено је 16 уговора о додели укупно 9,7 милиона динара за суфинансирање трошкова набавке прикључне механизације, машина и опреме. Максималан износ субвенције по пријави на конкурс износио је 800.000 динара.

Уговоре је уручила помоћница покрајинског секретара за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Љиљана Петро-

вић, која је истакла да је циљ да се у АП Војводини повећа укупна површина на којој се узгајају органски производи, као и број произвођача сертификованих за њихову производњу. То ће, како је навела, допринети увећању прихода од извоза органских пољопривредних производа, што ће довести и до раста бруто друштвеног производа и стандарда грађана.

– Република Србија је у 2020. години остварила приход од 37 милиона евра од извоза органских производа – рекла је Љиљана Петровић и додала да је у нашој земљи 21.000 хектара обрадивог пољопривредног земљишта у систему органске производње, те да је регистровано више од 6.000 сертификованих произвођача органске хране.

Када је реч о Војводини, нешто више од 8.000 хектара пољопривредног земљишта налази се у систему органске производње, и циљ је да се та површина повећа.

М. Мектеровић

ПОДСТИЦАЈИ ДРЖАВЕ ЗА ПЧЕЛАРЕ СА РЕГИСТРОВАНИМ КОШНИЦАМА

Захтеви до краја маја

Подношење захтева за остваривање права на подстицаје од 800 динара по кошници пчела почело је 15. априла и трајаће до 31. маја ове године, саопштило је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Право на подстицај остварују правна лица, предузетници и физичка лица – носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства који испуњавају услове прописане законом којим се уређују подстицаји у пољопривреди и руралном развоју, и то они који имају најмање 20 а

највише 1.000 кошница пчела. То у пракси значи да сви пчелари који имају мање од 20 обележених и регистрованих кошница не испуњавају услов за остваривање права на овај подстицај, док они који имају више од хиљаду кошница и поднесу захтев за подстицај неће по аутоматизму бити одбијени због прекорачења прописаног броја, већ ће им се признати подстицаји за хиљаду кошница пчела.

Захтев се може поднети на прописаном образцу – Захтев за подстицаје по кошници пчела, који је саставни део Пра-

вилника о начину остваривања права на подстицаје у сточарству по кошници пчела. Захтеви се подносе препорученом поштом на адресу Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за аграрна плаћања, Булевар

краља Александра 84, 11050 Београд, или електронски. Приступ порталу за подношење електронског захтева омогућен је са званичне интернет презентације Управе за аграрна плаћања <https://uap.gov.rs>.

Г. О.

СЕМИНАРИ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Новине у достављању података ЦРОСО

Центар за едукацију Привредне коморе Србије (ПКС) у наредном периоду организоваће низ обука, једнодневних семинара и вебинара који покривају различите сегменте пословања и помажу да се одговори на питања и изазове савременог бизниса.

Већ 9. маја на вебинару Центра за едукацију ПКС посвећеном безбедности и контроли приступа ИКТ системима – најважнијој линији одбране података у великим пословним системима, говориће се о проблемима безбедности и управљања информацијама и подацима, што представља приоритет у развоју електронског пословања.

У намери да буде подршка привреди у процесу успешног уношења кадровских и финансијских података у Централни регистар обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО), Привредна комора 10. маја организује обуку посвећену практичном раду и тумачењу најновијих измена приликом достављања ових података у Регистар запо-

слених, именованих и ангажованих лица, а које су прешле у надлежност ЦРОСО. Комплетна обука ће се спроводити на порталу Регистра, а семинар је намењен запосленима у институцијама које имају обавезу да достављају кадровске и финансијске податке у Регистар запослених.

Једанаестог маја на програму је предавање „Алгоритам утицаја – како ефикасно преговарати са различитим профилима клијената“, а дан касније једнодневна едукација „Мобинг – закон, пракса, интерно, судско арбитражно решавање, злоупотре-

ба права на заштиту“, чији је циљ да кроз низ практичних примера одговори на сва питања у вези са препознавањем, процесуирањем и санкционисањем мобинга, али и манипулацијом мобингом. Посебна пажња посвећена је интерном решавању са примерима из искустава предавача, који ће бити од користи код решавања у интерном поступку.

Центар за едукацију 19. маја организује семинар „ИСО 45001:2018 – Системи менаџмента безбедношћу и здрављем на раду“, на коме ће се полазници упознати са системима акредитације и сертификације, применом стандарда и учествовањем радника у реализацији оперативних активности вредновањем и побољшањем карактеристика компаније.

Истог дана на предавању „Интерна комуникација, смањење стреса и повећање продуктивности“ говориће се о вештинама пословне комуникације, док је 23. маја на програму још један интересантан вебинар – „Асертивност и управљање конфликтима“.

Г. О.

Врање: таблети за Специјалну школу

Удружење параличара Врање веома је активно. Израдили су пројекат којим су у оквиру програма „Подршка Владе Швајцарске развоју општина кроз унапређење доброг управљања и социјалне укључености – Swiss PRO“ конкурисали за четрдесет таблета. Вредност сваког таблета је двадесет хиљада динара. Поред таблета издејствовали су и специјалну машину за гравирање у вредности пет хиљада евра, као и репроматеријал са пратећим алатом вредан пет стотина хиљада динара. Пројекат је био усмерен на унапређење образовања деце ромске националности са развојним тешкоћама и обуке за унапређење њихове запошљивости у оквиру Школе за основно и средње образовање „Вуле Антић“ у Врању која образује децу и младе са потешкоћама у развоју.

Зелено светло за пројекат дао је и градоначелник Врања др Слободан Миленковић, а донатор је програм Swiss PRO.

– Наш пројекат је освојио треће место, за шта смо 19. априла у Нишу примили специјално признање – рекао је председник Удружења параличара Срђан Трајковић (на слици, седи у колицима).

Р. С.

ВЛАДИМИРОВАЦ

Век колонизације

У организацији удружења потомака солунаца, добровољаца ратова 1912–1918, општине Алибунар и спонзора, недавно је крај споменика палим солунцима на Колонији у Владимировцу обележен јубилеј – 100 година колонизације овог места.

Председник удружења потомака Сава Лукић поздравио је присутне уз подсећање на оне који су се пре једног века овде доселили са Баније, Кордуна, из Лике, Босне, Далмације... и у питомој банатској равници свили нови дом.

После полагања венаца на споменик палим солунцима, откривен је билборд, рад Александра Драгојевића, с именима свих добровољаца солунаца. Јубилеј колонизације био је прилика за подсећање на славне претке, Крајишнике, Херцеговце, који су почетком Првог светског рата напустили аустроугарску војску и прешли у редове славне српске војске. Краљ Александар Карађорђевић и српска власт су тада у знак захвалности добровољцима дали земљу и основали бројне колоније.

Овим поводом у Девојачком Бунару је приређена изложба „Српски ратни добровољци у Великом рату 1914–1918“.

Ф. К.

Промовисање рада и труда чланова

У организацији Савеза инвалида рада (СИР) Војводине, 18. априла у Галерији Културног центра у Кули отворена је изложба са 12. ликовне колоније Савеза инвалида рада Војводине и са 13. ликовне колоније Општинске организације инвалида рада (ОИР) Кула. На отварању је говорила Стана Свиларов, председница СИР Војводине.

– Већ дванаести пут излажемо наше слике у Кули, а циљ је увек да промовишемо рад и труд наших чланова. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања делимично финансира овакве наше активности, а делом се финансирамо из личних средстава. Сваке године организујемо овакве и сличне манифестације, јер поента нашег удружења јесте пријатељство и узајамна повезаност свих инвалида рада – казала је Стана Свиларов.

Изложба радова са 13. ликовне колоније Општинске организације инвалида рада Кула такође је привукла пажњу посетилаца. Обрад Војиновић, председник ОИР Кула, изразио је задовољство што се у Кули увек окупи велики број уметника и посетила-

Руководство СИР Војводине и гости на изложби

ца, а уједно и званичника покрајинских и општинских организација и СИР Србије.

– Циљ нам је да подржимо аматерске сликаре чија се дела већ сада налазе широм Војводине. Сlike су намењене као поклон свима који помажу рад овог удружења – изјавио је председник ОИР Кула, Војиновић.

Модераторка изложбе, академска сликарка Дубравка Недовић, нагласила је да ова манифестација негује традицију дугу тринаест година, и да успешно истрајава-

ње у организацији оваквог вида окупљања заслужује све похвале и ширу подршку културне јавности.

На изложби су, између осталих, били и Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, Карољ Валка, заменик председника општине Кула, и Славица Копиловић, стручно лице у СИР Војводине.

Посетиоци Галерије Културног центра могли су наредних десет дана да разгледају ову поставку.

М. Мектеровић

ИЗБОРНА СКУПШТИНА ОО УДРУЖЕЊА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА ЗРЕЊАНИН

Изабрано ново руководство

Општински одбор Удружења војних пензионера (УВП) – Зрењанин, који броји 274 активна члана, одржао је 1. априла Изборну скупштину. Председавајући Радног председништва Скупштине УПВ Зрењанин Радоје Бандовић поднео је извештај о раду Удружења у претходном мандату. Чланови Скупштине усвојили су и Извештај о раду Надзорног одбора и предлог плана рада Скупштине ОО УПВ – Зрењанин за период од 2022. до 2026. године.

Радоје Бандовић је говорио, између осталог, о отежаном раду Одбора у условима пандемије, али и о здравственом и стамбеном обезбеђењу чланова, као и о њиховим материјално-социјалним питањима. Похвалио је подршку и свесрдну

финансијску помоћ Главног и Извршног одбора Удружења војних пензионера Србије у организацији ове скупштине.

Скупштина је за новог председника једногласно изабрала Радоја Бандовића, за потпредседника Драгана Пузовића, и Милутина Стевшића за секретара ОО УВП Зрењанин. Изабрани су и чланови Општинског и Надзорног одбора ОО УПВ Зрењанин. За члана Скупштине УПВ Србије и кандидата за члана Главног одбора УПВ Србије изабран је, такође, Радоје Бандовић.

У име Општинског одбора, нови председник је уручио захвалницу Миомиру Антићу за вишегодишњи допринос раду ове организације.

Скупу су присуствовали угледни гости из војних јединица и пријатељских

Радоје Бандовић

организација: Никола Торњански из Команде за развој Банатске бригаде, Стојан Лакићевић из Центра Министарства одбране Зрењанин, Тања Дуловић, председница ГО РВС Зрењанин, Јованка Павловић, председница Удружења РВИ и породица погинулих бораца Зрењанин, секретарка овог удружења Јелица Ердџан, Славко Цвјетковић, потпредседник ГУП Зрењанин, и Ахмо Пелто, председник МО у ГУП Зрењанин.

М. Мектеровић

ПАРАЋИН

Редовна скупштина пензионера

Основно удружење пензионера Параћин одржало је 15. априла редовну годишњу Скупштину којој је присуствовао и проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије.

На Скупштини је разматран Извештај о раду са финансијским извештајем за 2021. годину и усвојен План рада са програмским активностима, за ову годину.

– Заједнички одговор изазовима старости, у актуелним околностима, социјалне и економске природе, кроз рад са припадницима трећег доба организован је у нашем удружењу, које је, као једино репрезентативно удружење у општини, члан Савеза пензионера Србије – нагласио је том приликом председник Основног удружења пензионера Параћин, Витомир Ђорђевић.

Удружење постоји дуже од педесет година и окупља 3.500 чланова, чуло се између осталог на Скупштини.

Г. О.

ПОЉОПРИВРЕДА, ФАБРИКА ПОД ВЕДРИМ НЕБОМ

Стари рецепти у новом руху

Још од давнина су људи проналазили различите начине да воће и поврће сачувају за зимски период када свеже није било доступно. На нашим просторима спремање зимнице као вид конзервирања поврћа и воћа је дубоко укоренења традиција. Али темпо који нам модерни живот намеће, мањак времена, као и све већа доступност производа током целе године чини да ова традиција одумире. Ипак, и даље велики број људи на својој трпези жели да види познате сланише и слаткише, чији укус и мирис памте још из детињства када су их спремале њихове баке по рецепту својих бака и тако преносиле са колена на колена.

Захваљујући нашој саговорници, Ани Никодијевић, из Овсишта код Тополе, и њеном бренду – Анина домаћа зимница – укус традиционалне зимнице, баш онакве какву су спремале наше баке, можете имати у својој кући чак и ако немате времена или умећа да је сами спремите.

Како сте дошли на идеју да почнете да се бавите производњом домаће зимнице?

– Ми се још од 1998. године бавимо пољопривредном производњом као примарном делатношћу, најпре повртарством а потом и воћарством. Касније, тачније 2013. године отварамо пиљарницу у Крагујевцу, а ја долазим на идеју да од вишка воћа и поврћа које је остајало правимо полуфинални или финални производ. Како сам веома креативна особа, која воли естетски лепе ствари, желела сам да поред квалитета мој производ има и неку визуелну димензију која ће га учинити привлачнијим купцима. Тако почиње прича са резбареним воћем и поврћем у мојим теглама зимнице.

Колика су била улагања и које услове је било потребно испунити да би се започео процес производње?

– Прве године када сам кренула са производњом то је била класична припрема у нашој кухињи, у условима у којима већина домаћица припрема зимницу. Међутим, врло брзо сам схватила да ми посао иде одлично, да сам се ја заправо у том послу пронашла и онда крећемо са улагањем. Већ 2017. године смо направили засебну радионицу, наменски баш за ту врсту посла, затим магацински простор, па изложбени

Ана Никодијевић и њени производи

простор, хладња-чу попут подрума која одржава константну температуру, таму, ветрење и све остале услове. Могу слободно да кажем да смо годину за годином све унапредили, једино што је остало непромењено јесте ручна обрада и прерада поврћа и

воћа. То је нешто што никада нећемо променити, не зато што не можемо да купимо машине, већ зато што ја желим да останем доследна ручној изради, традиционалном начину припреме и квалитету који он носи. То је управо оно што ме издваја од других.

Где проналазите рецепте за своје производе? Да ли су то неки стари рецепти које сте пронашли у свесци своје маме, баке, или их сами смишљате?

– Зимницу сам увек припремала на класичан начин, по традиционалним рецептима, па сам тако наставила и кад сам почела производњу. С временом сам стицала све веће искуство, те сам почела да уносим своју креативност и иновативност и у саме рецепте, као и у све друго што радим.

Која врста производа је најзаступљенија и најтраженија?

– Слободно могу рећи да су сви наши производи тражени. Разликују се наравно афинитети и укуси купаца, али генерал-

но све што направимо ми продамо. С друге стране, постоји производ који сматрам својим заштитним знаком, а то је зимска салата. Анину зимску салату чини укисељено и изрезбарено поврће и мали процент воћа у истој тегли, попут туршије. То је мој премијум производ захваљујући коме сам постала позната на тржишту, захваљујући коме сам постојана на њему и данас и захваљујући коме ме купци препознају.

Какви су Вам планови за будућност?

– Планове никада не одајем. Шалу на страну, задовољна сам својим животом и оним што сам до сада урадила у погледу посла. Имам планове да останем верна себи, али и да наставим да учим, да се усавршавам и проналазим нове идеје. Тржиште је велико па је неопходно да стално улажеш и у посао и у себе да би опстао, да константно одржаваш квалитет, али и да идеш укорак са временом и стално додајеш нешто ново и другачије што ће заинтеригирати и привући нове муштерије али истовремено и ставити до знања старим да су направиле прави избор. То је и разлог зашто немамо у плану даље ширење производње, једноставно ово је мој максимум у погледу капацитета. Овакав концепт производње где се све ради ручно, породично, где ја учествујем у сваком кораку производње то онемогућава. У суштини, мислим да сам направила грешку јер сам дозволила да наши производи буду доступни свима. То не треба да буде тако, јер је реч о ручно рађеним производима који, као и сваки ручни рад, свуда у свету треба да имају своју цену – закључује наша саговорница.

Драгана Лукић Лазовић

Нова перспектива за развој

Општина Свилајнац, Кабинет министра за иновације и технолошки развој и удружење ICT Hub из Београда заједнички реализују пројекат регионалног иновационог стартап центра у Свилајнцу. Основна идеја са којом се кренуло у формирање стартапа била је да се створи простор у коме ће млади иноватори, инжењери и ИТ стручњаци имати сву неопходну менторску подршку за оснивање стартап компанија, али и за подизање нивоа знања у иновацијама, предузетништву и информационом технологијама, рекао је на отварању министар без портфеља задужен за иновације и технолошки развој, Ненад Поповић.

– Влада Републике Србије подржала је овај пројекат са 46 милиона динара. Сви који желе

Са отварања Регионалног стартап центра

да се баве иновационим технологијама или да стекну нова знања из ових области моћи ће да у овом стартап центру добију сву логистичку подршку општине Свилајнац. Свилајнац је сада уписан на мапу иновационих центара и биће одмах укључен

у интегрисани систем 25 стартап центара Србије заједно са четири научно-технолошка парка – истакао је Поповић и додао да ће Влада Србије наставити да подржава овакве пројекте управо на начин како је то урађено у Свилајнцу.

На отварању Регионалног стартап центра председник општине Свилајнац, Предраг Милановић, потписао је протокол о сарадњи са представником фирме Gemini software, Милошем Савићем, који је први станар Центра.

Милановић је захвалио на подршци министру и Влади Републике Србије и рекао да се тим пројектом фирмама и појединцима омогућава да започну и развијају послове из области иновација и нових технологија.

Регионални иновациони стартап центар налази се у реновираном делу зграде општине Свилајнац, модерно је опремљен и пружа корисницима сву неопходну техничку и технолошку подршку.

А. Грковић

САРАДЊА ОПШТИНЕ ПАНТЕЛЕЈ И НСЗ НИШ

Подршка будућим предузетницима

Градска општина Пантелеј у Нишу наставља спровођење мера активне политике запошљавања незапослених особа коју, у сарадњи са Националном службом за запошљавање – Филијала Ниш, у континуитету спроводи од 2015. године. Средном априла потписан је споразум са Филијалом о субвенционирању Програма самозапошљавања незапослених који живе у овој општини. Конкурс за доделу средстава је у току.

За те намене из буџета општине издвојено је два милиона динара а 1.900.000 динара из државног буџета, као иницијална подршка будућим предузетницима. На овом конкурсима биће одобрена средства за 13 кандидата који ће појединачно добити по 300.000 динара.

У општини Пантелеј посао тренутно траже 4.264 лица, што је 19,4 одсто мање него прошле године када је 5.289 људи било на евиденцији незапослених.

Председница општине Наташа Станковић (на слици) истиче да је добра сарадња са НСЗ постала традиција која се сваке године унапређује а средства која се издвајају за те намене су све значајнија.

– Кренули смо са обуком за познатог послодавца, сарађивали смо са највећим компанијама које су дошле у Ниш а препознали смо на време и потребу за подстицај самозапошљавања и јачања предузетништва на територији општине – каже Наташа Станковић. **Љ. Глоговац**

Сврљиг: посао за сто тридесет радника

Општина Сврљиг и Национална служба за запошљавање и у овој години наставиле су добру сарадњу и потписале споразум о суфинансирању програма запошљавања незапослених лица.

Општина Сврљиг за ову намену издвојила је осам милиона динара, а НСЗ 16,7 милиона што је скоро 25 милиона динара. Овим средствима упустиће се 130 нових радника кроз четири јавна позива: јавни радови, ново запошљавање, самозапошљавање и стручна пракса.

Према подацима који су изнети, у Сврљигу посао тражи 1.377 незапослених лица, што је за 21 посто мање у односу на прошлу годину.

Председник општине Сврљиг, Мирослав Марковић (на слици, лево), и директор НСЗ Ниш, Бобан Матић, приликом потписивања уговора изразили су обострано задовољство у вези са досадашњом сарадњом и постигнутим резултатима на плану запошљавања у општини Сврљиг.

С. Ћ.

РАКОВАЦ НА ОБРОНЦИМА КОПАОНИКА

Хроника о заораном селу

У време када се чине велики напори за спас села и када се посебно младим брачним паровима нуде значајне погодности да се из града врате у село и тамо започну нови, здравији живот, често се заборави на пензионере који су перјаница обнове српског села.

Много је оних који су некада отишли у град на школовање и тамо остали да живе све до овог кризног времена, када су одлучили да се врате својем селу. О онима који, духовно, из њега никада нису ни одлазили, можда најбоље говори локални копаонички хроничар и однедавно пензионер, Радиша Јовановић. Радиша је остао трајно везан за родно село, за своје породичне корене, вредне и честите сељане и прелепи Раковац на обронцима Копаоника.

– Школовао сам се у Александровцу и ту остао, запослио се, засновао породицу и све време живео у сагласју живота у граду и духовних надахнућа када одем у село. Сваки слободан тренутак користио сам да с породицом проведем у Раковцу, да помогнем родитељима, али и да комшијама и пријатељима укажем како да се у селу

Радиша Јовановић поред једног од сеоских записа

обнове и сачувају традиционални локални обичаји – поносно нам прича Радиша.

Као великог поборника здравог сеоског живота, Радишу сада интересује и нешто више,

историја и прошлост села Раковца. Већ је сакупио доста докумената из најстарије прошлости и настанка села за једну значајну хронику. Ту су и предања и приче о животу Раковча-

на у турско време, о њиховом сналажењу, хајдучима, али и о обнови сеоске заветине, крстоноша и других обичаја када се окупе сви у селу и сложено обељавају те народне и верске празнике. Ипак, према казивању овог локалног копаоничког хроничара, предање које се односи на заоравање села Раковца у „торник“ уочи Ђурђевдана, нешто је најоригиналније до чега је досад у истраживању дошао.

– У нека давна времена Раковац је сваке године „био“ град и друге непогоде које су уништавале летину. Једног дана нека баба заповеди да се нађу црни и бели волови, никако шарени, и чим окопни снег да се они ујарме и заоре село са свих страна – приповеда Радиша легенду коју је чуо од једног старијег сељака.

Према тој легенди, Раковчани су завршили заоравање села у уторак (торник) уочи Ђурђевдана и на том потесу око села образовали молитве (записе) које од тада сваке године обилазе о Тројицама и „господају“, верујући у бабину причу да ће се тако село спасити свих непогода.

М. Јаснић

УДРУЖЕЊЕ „ЕТНО ЦЕНТАР КЊАЖЕВАЦ“ НЕГУЈЕ СТАРЕ ЗАНАТЕ

Вунене чарапе чувају здравље и традицију

Тридесетак чланица Удружења „Етно центар Књажевац“ препознале су вуну као изузетан материјал и успешно раде са њом већ 15 година. Њих десетак је добро познато широј заједници по својим брендираним радовима.

Двопрећне чарапе су део нематеријалног културног наслеђа тимочког краја.

– У Завичајном музеју постоји богата збирка двопрећних чарапа. Ове чарапе су специфичне по начину израде. Назив су добиле по томе што се раде са две пређе – нити. Основа су црна и црвена пређа, а богато су ишаране разним орнаментима. Мушке чарапе су краће и са мање шара, док су женске богатије шарама и бојама и дуже. Носиле су се у свечаним приликама и биле су део девојачке спреме – каже

Сузана Илић, председница Удружења „Етно центар Књажевац“.

Више од десет година Удружење сарађује са Завичајним музејем и Етно мрежом из Београда. Веште руке књажевачких плетилца израђују реплике чарапа из музејске збирке, па су двопрећне чарапе постале део протоколарног поклона у Влади Србије.

Удружење се бави очувањем старих заната као што су ткање, вез, нецовање и плетење. Има пет сертификованих едукатора у оквиру Етно мреже из Београда. Сваке године у сарадњи са Завичајним музејем Књажевац у оквиру Летње школе старих заната држе се радионице плетења двопрећних чарапа.

– Поред плетења, наше чланице израђују ткане шалове и појасеве, памучне

рукавице са везом, по узору на традиционалне које су се израђивале од вуне, нецоване шалове и тунике. Као новину у наше производе додале смо израду народне ношње, везене кошуље и хаљине, кецеље, прслукe и чарапе са везом – с поносом додаје Сузана Илић.

Добитнице су бројних признања и диплома, а међу њима и признања „Чувар традиције“ које су 2019. године добиле од Владе Србије, организације Етно мрежа и НАЛЕД-а.

Драгић Ђорђевић

Из колевке у свет музике

Један од најпознатијих Рома нашег подручја, па и у светским оквирима, свакако је легендарни Јаника Балаж рођен крајем 1925. године у Лукином Селу код Зрењанина. Поводом Дана Рома који је обележен 8. априла доносимо причу о овом музичком великану тамбурице.

Јаникин отац Бела Рац рођен је у Старом Бечеју, али се након женидбе са Розалијом Балаж из Зрењанина доселио у овај град који је некада био колевка мађарске ромске музике. Пошто нису имали довољно посла у граду, одлучили су да се преселе у Лукино Село, у непосредној околини. Јаникин отац је лети правио ћерпич за градњу кућа, а зими је секао барску трску. У вечерњим сатима, а највише за викенд, свирао је на виолини и имао је свој оркестар. Почетком Другог светског рата Јаникини родитељи су се преселили у Стари Бечеј а затим у Бачко Петрово Село. Касније је Јаника као авантуру препричавао да је, у ствари, у матичној књизи на рођењу заведен као Јован. То је приметио тек у школи али је наставио да живи под именом којим су га укућани звали – Јаника.

Нови Сад подигао споменик легендарном тамбурашу с Петроварадина

На виолини је почео да свира још као дечак, у десетој години, а касније је усавршио свирање на тамбури. Вежбао је непрестано а од 1951. године радио је за Радио Нови Сад и ту је остао до краја каријере. Био је члан Великог тамбурашког оркестра. Ноћи је проводио свирајући са својим оркестром од осам чланова по новосадским кафанама, нарочито на Петроварадинској тврђави.

За Јаникину осморку чуло се широм Европе. Свирали су енглеској краљици Елизабети II, а у чувеној париској Олимпији Јаника је наступао чак 36 пута.

Његова тамбурица се чула и у два играна филма: Скупљачи перја и Биће скоро пропаст света.

Немали број странаца пре путовања у некадашњу Југославију добијао је од зналаца савет – ако се желиш тамо добро провести, нађи Јанику.

Отишао је тихо, 10. новембра 1988. године, напустио своју равницу, тамбурицу оставио да мирује, али они који га памте и познају осећају да Јаника и даље живи, посебно у оваквим данима присећања на великана ромске музике.

Иштван Прец

Ромска химна и застава

Светски дан Рома, 8. април, проглашен је 1990. године у пољском граду Сероцку на четвртом Светском ромском конгресу Међународне ромске уније и обележавају га Роми широм света. На првом међународном конгресу Рома, одржаном у Лондону 1971. године, за ромску химну проглашена је песма „Ђелем, ђелем“ (ромски: Ишао сам, ишао), а установљена је и застава плаво-зелене боје, с црвеним точком у средини. Точак је симбол напретка и покрета, али и миграције Рома. И поред тога што је последњих година много учињено на побољшању положаја Рома, они су и даље најдискриминисанија друштвена група у Европи.

ТРАДИЦИОНАЛНА СМОТРА ДЕЧЈЕГ ФОЛКЛОРА У ПОДУНАВЦИМА

Домаћин – КУД „Јелек“

У Дому културе у Подунавцима код Врњачке Бање, Културно-уметничко друштво „Јелек“ из овог места организовало је 15. традиционалну смотру дечјег фолклора. У програму је учествовало још седам ансамбала, из Брзе Паланке, Лесковца, Чукојевца, Врњачке Бање, Медвеђе, Новог Села и Студенице.

Разноврсном кореографијом деца су одушевила присутне у препуну Дому културе, па су их гледаоци често награђивали бурним аплаузима. Управа КУД „Јелек“ захвалила је СО Врњачка Бања и председнику општи-

не Врњачка Бања, Бобану Ђуровићу, на подршци у организацији, као и спонзорима који их прате и помажу да очувају своју традицију.

– КУД „Јелек“ основан је 2006. године и у његов рад укључено је више од 600 чланова узраста од шест до 60 година. Они су распоређени у четири групе, од дечјег ансамбла до ветерана. За свој труд и успешан рад добили смо бројна признања и награде. Председник КУД Владимир Стаменић веома се труди да Друштво не оскудева ни у чему и да нормално функциони-

ше. Поред општине Врњачка Бања, покровитељ манифестације била је и Месна заједница Подунавци – рекла је Јелена Јеринић, уметнички руководилац и кореограф КУД „Јелек“.

Манифестацији су присуствовале бројне значајне личности овог краја, а гледаоци у Дому

културе могли су да виде кореографије из Брзе Паланке, Понишавља, Лесковца, влашке игре, игре из Ужица, игре из Риљца и Војводине.

Треба напоменути и то да је ово друштво учесник бројних хуманитарних концерата.

Д. Ивановић

НЕШТО СЕ МЕЊА СА ГОДИНАМА, ЉУБАВ ОСТАЈЕ

Срећне везе у старости

Љубав у старијим годинама као да је безмало табу тема. Не виђа се често ни у филмовима ни романима и чини се да су многи спремни да порекну да се она уопште и дешава. Ово неправедно представљање производ је предрасуда и погрешног гледања на старије као на умањене, крхке и болесне људе, којима је ускраћен сваки облик интимности. У нашој култури, усредсређеној на младе, верује се да, заједно са опадањем физичких и менталних способности, опада и срећа и жеља за романтиком и блискошћу. Она, међутим, не нестаје никада. Блискост нас одржава и негује, и без ње патимо на начине које друштво тек сада почиње да разуме. И не само да је љубав у старости једнако важна као и у младости, него нам је заправо нечије друштво много потребније како старимо.

Старост је јединствена и индивидуална: не постоји универзална граница или показатељ да смо стигли на њен праг. Више је заправо тренутак када појединац каже себи да је стар и та пресуда је често праћена негативним осећањем као раскидом са прошлостју. Међутим, за разлику од кризе адолесценције или изазова средњих година, кризу идентитета коју доживљава особа која се осећа старом обележава својеврсна дисквалификација пошто до кризе није нужно дошло због физичког и интелектуалног пропадања, већ често због става и погледа других.

Извињавајући се што још увек постоје, многи стога скрећу с пута који их може одвести до доброг старења, и одричу се могућности да и са седамдесет пет и даље интензивно живе и развијају се.

У претходним генерацијама очекивало се да старији који су остали без супружника или су разведени уопште не размишљају о новој романтичној вези, већ да ускоче право у улогу баке и деке.

Али међу милионима старијих који сада ступају на сцену, кажу стручњаци, више него икада има оних који своје срећне дане доживљавају и деценијама након средњих година. У Националној анкети о старењу у САД, спроведеној на Универзитету у Мичигену, 72 одсто људи у добу од 65 до 80 година изјавило је да тренутно има романтичног партнера.

У последње две деценије друштвени пејзаж за старије парове доживео је револуцију, како каже социолошкиња Сузан Л. Браун: „Старији људи су на челу породичних промена. Романтичне везе у тој старосној групи су се више него учетворостручиле између 2000. и 2020. године.“

Романтика остаје важан део живота већине људи и та жеља не престаје никада, али код старијих у њеном корену су пре свега добра комуникација, искреност, поштовање, приврженост и, наравно, забава. Узимајући у обзир њихове године

и искуство, старији можда о овим квалитетима знају неколико ствари више од млађих. А оно што заиста издваја те парове, било да живе заједно или не, јесте емоционална основа њихових односа. Прошли су кроз главне промене у животу – гајење деце и журење за послом, знају ко су и шта им треба. Разумеју шта је заиста важно, а шта није. Романтични компромиси постају све мањи проблем а дружење и емоционална подршка све већа потреба.

Ипак, „зрело“ забављање носи и неке потешкоће које га чине компликованијим него што изгледа. Први проблем је што број наших година драстично повећава количину „пртљага“ који имамо из претходних веза и живота уопште. Ако је неко у годинама и нема партнера, велике су шансе да је удовац(ица) или разведен, вероватно са децом и унуцима и свим питањима и компликацијама које прате те односе. То

значи да неко не излази само са особом, већ и са читавом њеном историјом.

Такође, теже је наћи некога ко вам одговара јер је и мање места на којима их можете упознати, а уз евентуални недостатак мобилности и енергије још је теже изаћи и упознати нове људе. Друштвене мреже овде помажу веома.

Деликатна ставка су и наше навике и рутина у којој нам је удобно и многи не желе да је поремете увођењем неког новог у свој живот. А читава акција је још већи изазов ако се плашимо да смо престари или смо убедили себе да можда никада нећемо наћи другог партнера. Ситуација се додатно отежава ако деца или породица немају разумевања за нову везу.

То су све околности због којих изласци у зрелим годинама јесу тежи и ређи. Међутим, нису и разлози да то не може или не треба да се дешава, посебно што је већину препрека могуће превазићи или заобићи. Ко то успе да учини, може себи да да нови живот и почне на прави начин да ужива у свом зрелом добу. А ако ипак постоји брига да се не наруши сећање на претходног партнера, треба знати да би и он желео најбоље за вас и да је могуће забавити се и дружити а да не „замените“ љубав свог живота.

Чак и ако је само реч о пријатељству, то ће значити да ћете имати са ким да причате, шетате или гледате филмове. И да будете подршка једно другом у старењу.

Љубав је моћна енергија у нашем животу и нема године. Зато је утешно знати да никада нисмо престари за њу.

Уместо да се плашимо старости и размишљамо о њој као о времену када ће нам неке животне могућности бити недоступне, треба веровати да и старење може бити узбудљиво и романтично. Само му треба пружити прилику.

М. Јовановић

Финци по пети пут шампиони среће

Добра вест у тешким временима: више је солидарности, добротности и хуманости

Глобални шампион среће по пети пут узастопно је невелика нација са севера Европе – Финска. Њу у стопу прате нордијски суседи: Данска, Норвешка, Шведска и Исланд, а у друштву првих десет на табели најсрећнијих у овогодишњем глобалном истраживању о задовољству животом су и Швајцарска, Холандија, Луксембург, Израел и Нови Зеланд.

Ово је било десето истраживање те врсте које се, на иницијативу Бутана, мале подхimalајске краљевине, а под покровитељством Уједињених нација и уз сарадњу Галупа, реномиране мултинационалне компаније за истраживање јавног мњења, спроводи од 2012. Ово је, уз то, била и друга година у којој је мерење обављено у сенци глобалне здравствене кризе изазване вирусом ковид 19, али најновије рангирање не укључује страховања која је донео рат у Украјини пошто су све анкете у више од 150 земаља обављене пре почетка овог сукоба.

Оно што се у овогодишњим истраживањима, у којима је контактирано више од 350.000 људи, показало као неочекивана али лепа вест у тешким временима, јесте уочен пораст солидарности, добротности и хуманости. То се види по повећаним донацијама добротворним организацијама, по порасту појединачних случајева помагања непознатим људима и масовнијем хуманитарном волонтирању у свим деловима света. Глобални просек ових активности повећан је чак за 25 одсто у поређењу са периодом пре пандемије.

Хелсинки

Индекс среће се иначе израчунава по сложеној формули која, поред субјективног осећања задовољства животом, у обзир узима и очекивани животни век, БДП по становнику, институције социјалне подршке и политичке слободе. У овогодишњем рангирању, као и у онима из претходних година, земља које се иначе сматра најпросперитетнијом и најслободнијом – САД – заузела је тек 16. место, док је водећа европска сила, Немачка, на четрнаестом.

Шта је формула среће петоструког шампиона, Финске? Најкраћи одговор на ово питање гласи „да је добро организовано оно што је основно“.

Под тим се подразумева да је државни образовни систем бесплатан и да је међу најбољима на свету, упркос томе што се ђаци ретко испитују а наставници лабаво контролишу. Студирање је такође бесплатно.

Национални здравствени систем је свеобухватан и ефикасан, што показује и чињеница да је Финска била међу земљама најмање погођеним пандемијом: грађани су имали поверења у државу и дисциплиновано поштовали наметнуте им рестрикције.

Друштвеном складу вероватно доприноси и етничка хомогеност (92 одсто од 5,5 милиона становника су Финци, 90 одсто су хришћани), политика им није најважнија ствар на свету, политичари ослушкују расположење грађана, између осталог и због одсуства драстичних социјалних разлика и економских неједнакости...

Како сами Финци доживљавају то што их проглашавају најсрећнијом нацијом? Један од циничних одговора гласи да су „професионалци у очувању своје среће као велике тајне“. У водећим тамошњим новинама вест да су по пети пут проглашени за најсрећнију нацију објављена је тек на 19. страни.

Финци су такође навикнути да гледају своја посла, па је током пандемије у оптицају био виц у коме су се, после прописивања физичке дистанце од два метра, питали зашто је смањена она препандемијска од четири метра. Да нису баш дружељубиви, потврђује и локални стереотип да ако им се на улици насмеши неко непознат, он је највероватније пијан, странац или мало „уврнут“.

Део објашњења зашто су Финци задовољни својим животом јесте и то што имају реалистичка очекивања, што значи да себи не постављају недостижне циљеве.

Да међутим ни у званично најсрећнијој земљи није све мед и млеко, показује успон десног национализма (што је тренд у целој Европи), као и то да је незапосленост релативно висока: 8,1 одсто, што је више од просека ЕУ који је 7,5 процената. Истовремено, Финској недостају поједини профили радника, пре свега они из информатичких технологија, којима су широм отворена врата, али кроз која они не пролазе јер су добродошли и другде.

Финска је такође друштво које убрзано стари: данас је, после Јапана, друго по висини процента сениора – старијих од 65 година – што постаје растуће оптерећење и за тамошњи пензијски систем, у чему титула шампиона среће није од помоћи.

На ранг листи националне среће Србија је ове година на 43. месту (прошле године је била 42). Од бивших република СФРЈ од нас је срећнија само Словенија (на 22. месту), док смо боље позиционирани од Хрватске (47), БиХ (67), Црне Горе (75) и Северне Македоније (89). Поменути смо и као земља која је у последњих десет година, са Бугарском и Румунијом, имала највећи успон у самопроцењеном квалитету живота.

М. Бекин

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА БАЈИНА БАШТА

Добар рад и у време пандемије

Редовна скупштина Удружења пензионера Бајина Башта, прва у 2022. години, одржана је крајем марта. Изабрана је верификациона комисија и поднет извештај о раду Удружења пензионера и финансијски извештај за 2021. годину.

Подносећи извештај о раду, Недељко Ракић, председник Удружења пензионера Бајина Башта, истакао је да је урађено готово све што је планирано. Због пандемије коронавируса нису одржана сва планирана спортска надметања на нивоу општине у Дринском купу.

– Удружење има своје две канцеларије које су отворене од 9 до 12 часова. У истој згради је и простор који смо издали у закуп. Имамо око 1.500 чланова и очекујемо да ће их бити још више с обзиром на то да општина Бајина Башта има око шест хиљада пензионера – казао је Недељко Ракић.

Бројне су активности одрађене лане, и у разним областима. Два пута је дељена солидарна помоћ коју је добило неколико стотина пензионера, неколицина је ишла бесплатно у бање. Заинтересовани су ишли на летовање у Грчку по повољним условима, дељена је зимница на више месечних рата...

Доста активности било је и у спортским и рекреативним областима. Учешће у

Радно председништво Скупштине Удружења пензионера Бајина Башта

Дринском купу донело им је трећу годину узастопно екипну победу. Чланови Удружења пензионера Бајина Башта учествовали су на сличним манифестацијама у оквиру Златиборског округа и на такмичењу у Ваљево. Организована су и дружења са другим удружењима пензионера у Ужицу, Пожеги и Ариљу, ишли су на излет у Нови Пазар.

Од Фонда ПИО бајиобаштанско Удружење пензионера добило је вредну рачунарску и спортску опрему.

У програму за 2022. годину планирано је омасовљење чланства, повећање броја месних одбора Удружења, организовање разних промоција, сарадња са другим удружењима, ширење спортских и рекреативних активности, организовање одлазака на летовање, излете, екскурзије, подела солидарне помоћи, упућивање на бањско лечење...

Удружење је на свечаној седници Скупштине доделило признања заслужним члановима.

М. Андрић

ЛЕСКОВАЦ

Врањска бања најтраженија

Лесковачки пензионери показали су велико интересовање за овогодишњу бесплатну рехабилитацију посредством Фонда ПИО. Док је трајало пријављивање уписаним тим из лесковачког Удружења пензионера дежурао је сваког радног дана од 9 до 12 сати.

– Код нас се пријавило око 1.400 заинтересованих, већином старосних пензионера. Судаћи према упису и у осталим општинама из Јабланичког управног округа, за једно место у бањама, из овог краја конкурише четворо пензионера са најнижим месечним примањима – истакла је Весна Ђорђевић, организатор уписа у Дому пензионера у Лесковцу.

Када је реч о лесковачким пензионерима, највеће интересовање су показали за Врањску и Сијаринску бању.

Т. С.

ЛЕСКОВЧАНИН ЗОРАН АНТИЋ, ДООЈЕН ШАХА И БРЗОХОДАЧ

У деветој деценији још побеђује

Лесковчанин Зоран Антић (на слици) у фебруару је напунио 82 године. Овај врсни шахиста, својом окретношћу и знањем бољи је од много млађих такмичара. Вечито заљубљен у шах и брзо ходање, Зоран плени својом појавом на лесковачким улицама и бројним турнирима и такмичењима припадника трећег доба.

Овај активни лесковачки пензионер дневно пређе по неколико километара. У мобилном телефону има инсталирану апликацију која га подсећа колико брзо да хода и када да застане. Информатички веома писмен, игра шах на компју-

теру али много му је драже када седне преко пута млађег шахисте, „са намером да још нешто научи о овој древној игри...“

– Дешава се да често побе-

ђујем такмичаре са високим категоријама у шаху. Знате, ја никада нисам јурио категорије, шах сам одувек играо за своју душу – прича времешни Зоран Антић, који је веома активан и у локалној самоуправи, али и као члан лесковачког Удружења пензионера.

Подсећања ради, био је појединачни и екипни победник шаховских турнира у Сплиту, Загребу,

Љубљани и Скопљу, у оквиру тада значајних Радничких спортских игара СФРЈ. На шаховском турниру у Новом Винодолском остао је запамћен као такмичар који је на брзопотезном турниру најбрже матирао свог противника. Својевремено је успешно наступао и за ШК „Електричар“.

Зоран је много путовао и обишао значајне туристичке дестинације у земљи иностранству.

– Волим да путујем и да се дружим, не признајем старост нити године које неумитно пролазе у неповрат – прича уз осмех спортски ветеран и дојен српског шаха Зоран Антић, уважени Лесковчанин о којем се радо прича у овом граду.

Т. Стевановић

АЛИБУНАР

Врбица окупила вернике

У присуству деце, парохијана и гостију 16. априла у свим храмовима Српске и Румунске православне цркве у општини Алибунар традиционалном литургијом, освећењем врбових гранчица, дељењем звончића, слаткиша и гранчица најмлађима, свечано је обележен дечји празник Врбица или Лазарева субота. Овај духовни празник је везан за улазак Христа у Јерусалим и припрему за његово страдање и васкрсење.

Празник је традиционално обележен у храму Српске православне цркве у Банатском Карловцу, Владимировцу, Добрици, Иланци а посебно свечано било је у препуној цркви у Алибунару, као и у суседној Румунској православној цркви, око којих су одржане и литије (на слици, литија у Српској православној цркви у Алибунару). **Ф. К.**

ЛЕСКОВАЦ – ЗАЈЕЧАР

У сусрет пролећу

У оквиру традиционалне манифестације старих „У сусрет пролећу” у лесковачком Дому пензионера 18. априла одржано је и осмо регионално музичко-поетско такмичење „Ја имам таленат”.

Међу извођачима био је и КУД „Пензионер” из Зајечара који већ 3,5 деценије послује у оквиру тамошњег Градског удружења пензионера. На смотри културно-уметничких достигнућа „трећег доба” у Лесковцу дочарали су сву лепоту старих влашких песама, игара и обичаја. Овај КУД броји око 40 активних чланова. Учесници су бројних хуманитарних концерата и фестивала, како у Србији, тако и у иностранству. Посебно су били запажени њихови наступи у Сокобањи и Петровцу на Млави. На фестивалу старих у Лесковцу овог априла наступили су као изразити фаворити.

– Драго ми је да смо потврдили свој уметнички квалитет, и то баш овде у Лесковцу. Надам се такође успешном наступу и на предстојећем Међународном фестивалу фолклора, који ће се, како је планирано, одржати такође у Лесковцу – нагласио је Бране Младеновић, извршни кореограф КУД и песник из Зајечара. **Т. С.**

МИРИЈЕВО

Друже се и путују

Извршни одбор Удружења пензионера „Треће доба” из београдског насеља Миријево недавно је усвојио план и програм активности за ову годину. Према речима Душана Матића, председника овог удружења, на првом месту су излети и посете градовима широм Србије, пошто су се сви ветерани зажелели путовања и дружења. Тако је већ организовано путовање у Ниш, а следе и излети до Врања, Лесковца, Горњег Милановца, Неготина...

Од првог априла ове године активности овог удружења одвијају се у новим просторијама. Свакодневно се окупи већи број пензионера, где уз кафу или чај попричају, прочитају штампу, а пре свих, кажу, омиљене новине „Глас осигураника”. Организују се и рођенданске прославе (на слици).

И у удружењу „Треће доба” уредно су примани захтеви за бањски опоравак о трошку Фонда ПИО, а интересовање је било изузетно велико. Прошле године из овог удружења на бесплатну рехабилитацију упућено је 160 чланова. **М. Т.**

НИШ

Пензионери засадили липу 1963. године

Пажњу многих пролазника у Улици Војводе Мишића, једној од централних нишких улица, привлачи метална плочица са именима двојице пензионера на стаблу липе високе десетак метара.

Јован Спасић и Миодраг Вељковић су у априлу 1963. године засадили младлицу липе испред зграде број 79, и тако обезбедили да их суграђани по добром помињу већ скоро 60 година.

У време када су многе зелене површине прекривене асфалтом или бехатон плочама, Јованова и Миодрагова липа одолева савременим новотаријама на радост пролазника и станара који уживају у хладу и мирису процветалих липа. **Љ. Г.**

СЈЕНИЦА

Скупштина Удружења пензионера

На седници Скупштине Удружења пензионера у Сјеници, одржаној 7. априла, поред разматрања извештаја о раду и материјално-финансијском пословању, посебно је истакнуто повећање броја чланова тако да је тренутно у Општинску организацију учлањено 1.554 корисника пензија. По основу чланарине, Општинска организација је остварила приход од 785.000 динара, док су највећа ставка у расходима били пакети солидарне помоћи у износу од 302.845 динара.

Део руководства Удружења пензионера

На подручју општине Сјеница функционише и 12 месних одбора са којима постоји активна сарадња. На заједничким састанцима се разматра функционисање Удружења и Општинске организације, као и питања социјалног и материјалног положаја пензионера. Обезбеђен је угаљ за 490 чланова, који су га плаћали у пет месечних рата, а најугроженији су добијали бесповратна финансијска средства, као и позајмице. Према речима председника Удружења, Изета Лотинца, остварена је и солидна сарадња са локалном самоуправом и удружењима у суседним општинама.

На Скупштини Удружења је, између осталог, закључено да треба обратити још већу пажњу на болесне, немоћне и материјално најугроженије чланове.

С. С.

БЛАЦЕ

Дружење и у оскудици

Удружење пензионера Блаце прошлог месеца је одржало редовну годишњу Скупштину. Представљен је извештај о раду и изнет план рада за наредни период. Председник Славко Ракоњац (на слици) добио је поверење да у наредном периоду буде на челу удружења.

Успостављена је сарадња са удружењима из Куршумлије, Прокупља и Житорађе, са којима су заједно обележили новогодишње празнике и 8. март. Овог месеца су ишли на излете у Нови Пазар, Сопотане и манастир Тумане.

Прошле године је о трошку Фонда ПИО у бањама боравило 36 пензионера. И ове године је било велико интересовање а ово удружење је добило 39 места.

Фонд ПИО је определио за општину Блаце 150.000 динара на име хуманитарне помоћи за најугроженије.

– Од тих средстава спаковано је 435 пакета скромне вредности од 338 динара, јер је услове испуњавао највећи број пријављених – каже Ракоњац.

Он посебно истиче да чланове који изађу из болнице и оне који су слабо покретни редовно обилазе и додељују им помоћ. Због недостатка средстава нису успели да среде и опреме клуб, тако да пензионери немају адекватан простор да се окупљају и друже.

М. А.

СВРЉИГ

Сусрет пензионера и њихових унука

Поводом ускршњих празника, на Велики четвртак, у Клубу Удружења пензионера Сврљиг организован је пријем за дечицу из предшколске установе „Полетарац“ у Сврљигу.

Ово је традиционални сусрет пензионера и њихових унука и представља прави пример међугенерациске сарадње. Деца су на поклон добила офарбана ускршња јаја а баке и деке лепе приче о празнику.

Овакви сусрети су лепо и корисни, зато се негују и чувају.

С. Ђ.

Пакети за најугроженије

Поред помоћи коју су пензионери добијали од државе, и општина Сврљиг помогла је своје најстарије житеље са двеста хиљада динара. Од тог новца Удружење пензионера Сврљиг купило је 200 прехранбено-хигијенских пакета који су подељени најугроженијима. Остварена је добра сарадња са чланством у месним одборима и у сеоским и градским срединама. Пакете су добијали пензионери чија су примања нижа од 15.000 динара, и то по одлуци Скупштине Удружења, каже Славиша Матејић, председник Удружења пензионера Сврљиг.

Од 4.300 пензионера у сврљишкој општини половина прима мање од 20.000 динара. Помоћ је потребна још једном броју пензионера па ће Удружење пензионера Сврљиг издвојити још сто хиљада динара сопствених средстава. Најављено је и учешће у пројекту финансирања код локалне самоуправе.

С. Ђ.

Сврљиг: неговање обичаја

Поводом ускршњих празника у Сврљигу је на Лазареву суботу – Врбицу од градског парка до цркве Свети цар Константин и царица Јелена организована свечана литија. У дворишту цркве обављено је освећење врбе. Деци је приређено послужење и организован културно-уметнички програм. Истог дана у селу Округлица, у организацији Актива жена Сврљиг приређен је обичај „лазарице“ (на слици). **С. Ђ.**

Ниш: васкршње радости на Пантелеју

Манифестација „Васкршње радости на Пантелеју“ је по традицији и ове године организована у сусрет највећем хришћанском празнику, Васкрсу. Вишедневна манифестација се одвијала у уређеном и у духу овог празника декорисаном амбијенту унутар парковског простора Цркве светог Пантелејмона. Сва дешавања су била подређена деци са територије општине, али и читавог града.

Манифестација је отворена 16. априла, на Лазареву суботу, и тајала је до првог дана Васкрса, 24. априла. Лазарева субота је позната

и као празник Врбица па су након литургије дељене гранчице врбе и звончићи деци. Изведен је и пригодан програм а млађа фолклорна група КУД „Анђели“ извела је песму „Лазарице“.

За време трајања манифестације организована је и хуманитарна акција израде ускршњих јаја која су украшавали малишани из вртића. Акцији су се прикључили и чланови креативних удружења и добротвори креативци. Сав приход намењен је Удружењу НУРДОР, за лечење деце оболеле од рака. **Љ. Г.**

Здравствено осигурање до доношења решења о пензионисању

? М. Т., Никинци: Поднео сам захтев за инвалидску пензију у јануару ове године. Немам здравствено осигурање јер сам био ван радног односа. Из неких медијских изјава надлежних из Фонда ПИО закључио сам да странка када преда захтев за пензију има право на здравствено осигурање два месеца, односно док траје решавање по поднетом захтеву. У матичној филијали ми то оспоравају. Да ли имам право на здравствено осигурање?

Одговор: Особа која је поднела захтев за остваривање права на пензију, а налази се ван радног односа, тј. осигурања, има право на здравствено осигурање за све време трајања поступка утврђивања права, односно до доношења решења за пензију.

На основу доказа да је поднет захтев за пензију, Фонд ПИО врши пријаву на здравствено осигурање у РФЗО и странци издаје потврду о извршеној

пријави на здравствено осигурање. Са том потврдом се у надлежној филијали РФЗО добија здравствена легитимација. На основу дате потврде могу се осигурати и чланови породице.

Издата потврда Фонда ПИО важи два месеца. Уколико по истеку два месеца подносилац захтева за остваривање права на пензију не добије решење, може да се обрати надлежној филијали Фонда ПИО ради поновног добијања потврде.

Стаж по основу уговора о делу

? Б. М., Ковин: Радим по уговору о делу већ неколико месеци. Да ли ће ми то време ући у стаж осигурања, тј. у године пензијског стажа?

Одговор: Рад по уговору о делу, ауторском уговору и сл. признаје се у стаж осигурања под условом да већ нисте у осигурању и да је послодавац уплатио доприносе на исплаћену зараду. Овај стаж се рачуна тако што се износ уговорене накнаде, на коју се плаћа порез, дели са најнижом месечном основицом за плаћање доприноса која важи у моменту уплате доприноса, и добијени резултат представља број месеци који се признају у стаж осигурања.

То значи да се стаж осигурања по основу обављања уговорених послова не утврђује у истом календарском трајању колико је трајало обављање послова по уговору, већ зависи од износа уговорене накнаде.

Фонд ПИО по службеној дужности прерачунава стаж осигурања на основу података о исплаћеној накнади и уплаћеним доприносима и сачињава М4 пријаву стажа по истеку календарске године за претходну годину.

Електронска предаја захтева

? Ц. Л., Краљево: Поднео сам захтев за старосну пензију преко е-Шалтера на сајту Фонда, али електронски сервис није дозволио да приложим сва документа која сам желео. Примљено је девет од припремљених 14 докумената. Могу ли додатно да приложим тих пет докумената?

Одговор: У упутству за коришћење сервиса е-Шалтер наведено је да прилог који се доставља може бити максималне величине од 20 МБ.

Референт који ће бити задужен за поступање по Вашем захтеву ће Вам послати допис и тражити

допуну документације уколико утврди да документација није комплетна, а свакако нема препреке да накнадно доставите допунску документацију надлежној филијали ПИО лично у време предвиђено за пријем странка или препорученом поштом.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Сабирање стажа

? А. В., Прибој: Радио сам десет година у иностранству, а затим још шест година у Србији. Знам да је услов за остваривање права на пензију у Србији 15 година стажа. Има ли начина да се ова два стажа саберу, да бих могао да остварим ово право?

Одговор: Када подносилац захтева нема довољно стажа у Републици Србији за самосталну пензију, да би му било признато право на пензију домаћи стаж се сабира са стажом осигурања навршеним у држави уговорници и утврђује се право на такозвани сразмерни део пензије, с тим што свака држава исплаћује пензију само за део стажа који је навршен у тој држави. Тачније речено, Фонд ПИО исплаћује пензију само на основу стажа који је навршен по прописима Републике Србије, док за стаж остварен у другој држави пензију исплаћује носилац пензијског и инвалидског осигурања те државе.

Потврђивање стажа оствареног у иностранству пре доношења решења о пензији ради се по службеној дужности и неопходно је да би се утврдио укупан број година стажа осигурања као и да нема преклапања стажа, тј. да није евидентиран стаж осигурања у обе државе за исти период јер није могуће остварити две пензије на основу истог периода осигурања. У случају када осигураник има остварен стаж у две или више државе са којима имамо међудржавни уговор, подноси се један захтев, у држави према пребивалишту, а орган социјалног осигурања по службеној дужности размењује међудржавне обрасце и покреће поступак у другој држави.

Датум подношења захтева

? С. К., Лозница: Ове године стичем услов за старосну пензију. Да ли могу раније да поднесем захтев, пре раскида радног односа, и хоће ли он ући у поступак обраде?

Одговор: Према Закону о општем управном поступку, захтев за остваривање неког права може се поднети најраније два месеца пре испуњења услова за стицање тог права. Међутим, када се ради о остваривању права на пензију, захтев не можете да поднесете из радног односа с обзиром на то да се право на старосну пензију остварује после престанка осигурања. Фонд ПИО свакако сугерише осигураницима да захтев за остваривање права на пензију поднесу након што испуне услове, јер се право цени у моменту подношења захтева. С обзиром на велики

број захтева, предност ће увек имати захтеви оних осигураника који су испунили прописане услове, односно они захтеви где се може одмах приступити спровођењу поступка и доношењу решења. Такође, било би целесходније да грађани пре подношења захтева за остваривање права на пензију провере у својој филијали да ли су им комплетирани сви подаци о стажу и зарадама како би се, у случају потребе, на време извршила корекција и ажурирање података у матичној евиденцији и на тај начин скратио поступак утврђивања права и доношења решења.

УКРШТЕНИЦА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ЧУЛНА ОСЕЋАЈНОСТ	ЛЕПО, ДИВНО	ДЕЛОВИ КЊИГЕ	ОГЛАШАВАЊЕ, АНОНСА	ВРСТА ЛИШАЈА	НАКАЊИВАТИ СЕ	КУХИЊСКИ ПРИБОР (МН.)
ЕЛЕКТРИЧНИ УРЕЂАЈ							
ПЛАНИНА У СЛОВЕНИЈИ							
БИЉКА ИЗРАСЛИНА							
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ							
ПОДНОСИТИ НЕКИ ТЕРЕТ							
УБРЗАНО ГОЉЕЊЕ СТОКЕ				28. И 10. СЛОВО КОМПОЗИТ. СТЕВАН			РАДНИК ИЗРАДЕ АЛАТА
ОЗНАКА ЗА ВОЛТ		ГРАД У СУДАНУ БИСТАР ПОТОК					
ЕКОНОМСКИ БИРО (СКР.)			ГРАД У РУСИЈИ ИМЕ ГЛУМ. МОНТИЈЕЛ				
НИЗ ПОРЕЂАНИХ БИСЕРА						ОЗНАКА ЗА АЛТ МОРСКИ СИСАР	
НАНОС ОД ОТАПАЊА ГЛЕЧЕРА					КИЛОТОНА (СКР.) МУШКО ИМЕ		
ГУСТА ПАМУЧНА ТКАНИНА							
УСИЋАВАТИ СЕНО							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПРАСТАН. ИТАЛИЈЕ СКУПШТИНА СТ.ГРЧКЕ					ОЗНАКА ЗА ЧЕЛИК ШАНАЦ, ПРОКОП	
БАГРЕМ (ЛАТ.)							
ОЗНАКА ЗА ГРАМ		РЕЗЕРВНИ АЛАТ И ПРИБОР (СКР.)	ПОГОДБЕНА СВЕЗА	ЗАВАРЕНО МЕСТО ГРАД У АЛЖИРУ			
ДОБАР ГОВОРНИК							ОЗНАКА ЗА ШАБАЦ
ПРОДАВАЦ РАКИЈЕ							
ПРОДАВНИЦА ЛЕКОВА							

СКАНДИНАВКА

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4	⊗					⊗	
5							
6			⊗				⊗
7		⊗		⊗			
8	⊗						
9							
10							
11	⊗						
12						⊗	
13							
14		⊗			⊗		
15							
16			⊗				⊗
17				⊗			
18							

ВОДОРАВНО: 1. Претицање, 2. Биљке, растиње, 3. Битност, суштина, 4. Заседа у лову, 5. Становница Берана, 6. Орегон (скр.) - Острво у Индонезији, 7. Символ за јод - Ознака за непер - Технички нокаут у боксу, 8. Врста ударца у боксу - Јуначка песма, 9. Позлаћивање, 10. Судија, 11. Величина кретања, 12. Мушко име - Ознака за тону, 13. Прочитати, 14. Ознака за понд - Царинска испостава (скр.) - Првак, шампион, 15. Развијање у стасу, 16. Тремоло (скр.) - Име писца Финција, 17. Дивља животиња - Врста папагаја, 18. Опасна особа.

УСПРАВНО: Предлог: раније - Витка - Ознака Панчева - Робовање, 2. Власник ранча - Кожни бич - Тело, 3. Име раније глумице Вилијамс - Коси терен - Предлог: према, 4. Ликовни уметник - Возити на клизачкама - Ознака за цент, 5. Врста руде - Град у Грчкој - Превој на Велебиту, 6. Врста зимског талога - Леп, красан - Кухињски прибор (мн.), 7. Жњевање жита - Рашити се - Врста першуна.

РЕШЕЊЕ СКАНДИНАВКЕ: склопка, триглав, раслина, асстин, скосити, тов, чив, в, маса, еб, Орегон, ниска, а, осар, кт, старина, тринити, Италија, ч, акација, г, вар, оратор, дакијаш, апотека. УКРШТЕНИЦА: прстички, раслина, ентитет, чека, в, беранска, оп, био, ј, н, тк, кив, ен, позлата, арбитар, брина, Рајан, т, очинати, п, ци, ас, стасање, тр, Ели, вук, ара, оласник.

Да ли сте знали ...

– да је најстарија новинска публикација на свету, према подацима Светске асоцијације новина, Relation aller Furnemmen und gedensckvurdigen Historien (у преводу „Објава свих истакнутих и незаборавних вести“), која је први пут објављена 1605. у Стразбуру? Најстарији лист који још излази, само у електронској форми, јесте Post-och Inrikes Tidningar, основан 1645, а сада га издаје шведска Влада.

– да у Индији излази 7.871 лист, што је чини највећим светским тржиштем за комерцијалне новине? Индија је једна од ретких земаља у којој тиражи штампаних публикација и даље расту. У Сједињеним Државама у 2020. излазило је 1.260 дневних новина и тај број је последњих година у сталном паду.

– да јапански лист Јомиури Шимбун има највећи тираж на свету од 9.017.000 примерака дневно? Лист излази у Токију, Осаки, Фукуоки и још неколико јапанских градова. Следећи у врху листе по тиражу је још један јапански лист – Асахи Шимбун, који се штампа у око седам милиона примерака.

– да су УСА Тудеј оцењене као најугледније дневне новине на свету? Иако постоје тек 40 година, ове америчке новине се дистрибуирају широм света и имају више од четири милиона читалаца дневно. У почетку су могле да се купе само у градовима Балтимор и Вашингтон, а данас се штампају на 37 локација широм САД и на пет у иностранству.

– да је, историјски гледано, најутицајнији дневни лист на свету Њујорк тајмс? Основан је 1851. године а његови новинари су добили 130 Пулицерових награда. Године 1904. град Њујорк је преименовао раскрсницу Бродвеја и Седме авеније у Тајмс сквер у част пресељења Њујорк тајмса у тај крај. Данас овај лист има тираж од око 2,2 милиона примерака, односно више од четири милиона читалаца дневно.

– да је Политика најстарији дневни лист у овом делу Европе? Први пут се појавила на београдским улицама 12/25. јануара 1904, око 14 часова, и од тада излази са прекидима током I и II светског рата. Најстарији компанијски медиј је лист Рударско-топионичарског басена Бор – Колектив, основан 1947, а у врху листе је и Глас осигураника који ускоро пуни 53 године.

Лековите мисли

Не седи скрштених руку. Мало је и прилегао.

Због тога што износим табу теме, стално сам – табан!

Више се њих надовезује на реч него на посао.

Пензије прате плате. Прате, али на доброј раздаљини.

Кад год га баце с положаја, он се дочека на туђа леђа.

Они који циљају на високи положај, заобиђу старт.

Душан Старчевић

Полиглоте

Упркос свим притисцима увек смо остајали усправни. Тврда и несавитљива кичма се преноси с колена на колена.

Она је полиглота. Уме да олајава на пет језика.

Песма и игра подмлађују. Да ли је то случај и када се игра ситна пипиревка.

Хватање кривине је средство да се изађе на прави пут.

Смех је лек, кажу лекари, али није када се неко смеје као луд на брашно.

Радивоје Јефтић Јенки

Паметовање

Лако је паметовати. Треба се дозвати памети.

Демократија регулише све. Дугачке језике, НЕ.

На нос ми је изашло све за шта ме је болело уво.

Породичног човека је лако препознати. Стално је уз ТВ.

Ситима свега остало је само да стежу каиш.

Пеко Лаличић

Мак на конач

Не долазим себи. Не могу да се пробијем кроз гужву.

Добро је што имате пријатеље. Имају ли они вас?

Рад је створио човека, а човек не човека.

Терамо мак на конач који дело краси.

Суочио бих се са прошлостју, али она не може да ме гледа оваквог.

Милен Миливојевић

Препуцавања

Неспремност је када се загази у ново доба, у старим ципелама.

Кад би свако био награђен према знању и раду, многи би остали без награде.

Добро смо наоружани. Никад не фали муниције за политичка препуцавања.

Нису времена тешка, већ људи.

Нове генерације правиће старе грешке.

Невен Шијаков

Други лист

Није успео да постане човек. Остао је мајмун.

И у шаховској партији пешаци први страдају.

Све је стало, само цене расту.

Окренуо сам други лист, а на њему опет моја слика.

Продао сам веру за вечеру. Шта да продам за доручак.

Радомир Станојковић